

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Prop. 79 S

(2017–2018)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til ratifikasjon av protokoll
mot ulovlig handel med tobakksvarer
av 12. november 2012

Innhold

1	Innledning	5	Forslag til vedtak om samtykke til ratifikasjon av protokoll mot ulovlig handel med tobakksvarer av 12. november 2012	10
2	Generelt om protokollen	5		
3	Nærmere om de enkelte bestemmelsene i protokollen	6	Vedlegg	
4	Forholdet til norsk rett.....	9	1 Protokoll mot ulovlig handel med tobakksvarer	11
5	Økonomiske og administrative konsekvenser	9		
6	Vurdering og tilråding	9		

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Prop. 79 S

(2017–2018)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Samtykke til ratifikasjon av protokoll mot ulovlig handel med tobakksvarer av 12. november 2012

*Tilråding fra Utenriksdepartementet 10. april 2018,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Innledning

I proposisjonen bes det om samtykke til ratifikasjon av tobakkskonvensjonens protokoll mot ulovlig handel med tobakksvarer. Protokollen ble vedtatt i Seoul 12. november 2013 etter fire års forhandlinger på det femte partsmøtet til WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakkskader av 21. mai 2003 (Tobakkskonvensjonen), og er den første protokollen som er framforhandlet under konvensjonen. Den ble åpnet for undertegning 10. januar 2013, og Norge undertegnet den 16. oktober 2013.

Formålet med protokollen er å forebygge og bekjempe ulovlig handel med tobakksvarer. Dette skal skje gjennom bedre myndighetskontroll med omsetningskjeden og ved å legge til rette for samarbeid mot ulovlig handel på nasjonalt og internasjonalt nivå. Protokollen ble vedtatt som et svar på den økende ulovlige handelen med tobakksvarer, ofte grensekryssende. Ulovlig handel utgjør en alvorlig trussel mot folkehelsen da den øker tilgjengeligheten til billigere tobakksvarer og undergraver politikken myndighetene fører for å forebygge tobakkskader. I tillegg medfører ulovlig handel betydelige avgiftstap for staten og bidrar til finansiering av internasjonal kriminalitet.

Hovedtiltakene i protokollen er at partsstatene skal styrke kontrollen med omsetningskjeden for tobakksvarer gjennom bl.a. å etablere en global

springsmekanisme for tobakksvarer, for å gjøre det mulig å spore både produsent av varen og hvilke ledd i omsetningskjeden den har vært gjennom. Det skal etableres en lisensordning for aktører involvert i tobakksproduksjon og tobakshandel mv.

Så langt har 35 parter sluttet seg til protokollen, herunder EU. I tillegg til Norge har 54 andre land, blant dem Sverige og Danmark, undertegnet protokollen. Protokollen trer i kraft 90 dager etter at 40 parter har ratifisert den.

Siden protokollen nødvendiggjør lovendringer og innebærer visse økonomiske konsekvenser, er Stortingets samtykke til ratifikasjon nødvendig i henhold til Grl. § 26, annet ledd. Helse- og omsorgsdepartementet har lagt frem forslag til lovendringer i Prop. 75 L (2017–2018) Endringer i tobakkskadeloven (ulovlig handel med tobakksvarer mv.).

Konvensjonen i engelsk originaltekst med oversettelse til norsk følger som trykt vedlegg til proposisjonen.

2 Generelt om protokollen

Protokollen forutsetter et bredt tverrsektorielt myndighetssamarbeid og berører sektorer som folkehelse, handel, finans, toll, utenriksaker og justis.

Protokollen er bygd opp med tre hoveddeler:

1. forebygging av ulovlig handel – kontroll av forsyningskjeden,
2. håndheving og sanksjoner og
3. internasjonalt samarbeid av teknisk, administrativ og juridisk karakter.

For å oppnå formålet om å utrydde alle former for ulovlig handel med tobakksvarer, tar protokollen sikte på følgende hovedgrep; det skal etableres et globalt sporingssystem innen fem år etter at protokollen har trådt i kraft, som skal bestå av nasjonale og regionale systemer og et globalt knutepunkt for informasjonsdeling hos tobakkskonvensjonens sekretariat. Andre tiltak for å kontrollere forsyningskjeden er krav om bevillingsordninger, bokføring samt regulering av nettsalg, taxfree-salg og internasjonal transit. Videre skal avdekkede ulovlige forhold følges opp med beslag, destruksjon og strafferettslige reaksjoner. Internasjonalt samarbeid skal bygge på informasjonsdeling og teknisk og juridisk samarbeid.

Protokollen omfatter råtabakk, tobakksvarer og produksjonsutstyr for tobakksvarer.

I lys av den iboende konflikten mellom tobakksindustriens interesser og hensynet til folkehelsen, inneholder protokollen også særlige plikter relatert til industrien. Når det gjelder sporingssystemet kan ikke partenes oppgaver delegeres til industrien.

Partsmøtet vil være det styrende organet for protokollen og vil bestå av alle partene.

EU er selvstendig part til protokollen, og har fulgt opp protokollforpliktelsene med bestemmelser om system for sporing og sikkerhetsmerking av tobakksvarer i direktiv 2014/40/EU artikkel 15 og 16. EU har videre vedtatt tre gjennomføringsrettsakter som gir nærmere bestemmelser om systemene. Norge er som EØS-medlem forpliktet til å gjennomføre disse bestemmelsene i norsk rett så snart direktivet er innlemmet i EØS-avtalen. Øvrige bestemmelser i protokollen er overlatt til de enkelte medlemsstater å gjennomføre.

3 Nærmere om de enkelte bestemmelsene i protokollen

Fortalen viser bl.a. til FNs konvensjon mot grenseoverskridende organisert kriminalitet, FNs konvensjon mot korrupsjon og FNs konvensjon om ulovlig håndtering av og handel med narkotika og psykotrope stoffer. Fortalen presiserer at ulovlig handel med tobakk bidrar til å undergrave

tobakksforebyggende tiltak og medfører store avgiftstap for myndighetene, særlig i utviklingsland.

Artikkel 1 inneholder en rekke begrepsdefinisjoner, herunder en definisjon av «ulovlig handel» i artikkel 1 nr. 6: «enhver praksis eller atferd som er forbudt ved lov, og som gjelder tilvirkning, utsending, mottak, besittelse, distribusjon, salg eller kjøp, herunder enhver praksis eller atferd som har som formål å tilrettelegge for slik virksomhet».

Av *artikkel 2* følger det at protokollen ikke berører rettigheter og plikter som følger av andre internasjonale avtaler eller folkerettslige forpliktelser.

Artikkel 3 fastslår at protokollens formål er å forebygge og bekjempe all ulovlig handel med tobakksvarer, i tråd med tobakkskonvensjonen artikkel 15.

Artikkel 4 nr. 1 oppstiller generelle forpliktelser, herunder at partene skal iverksette effektive tiltak for å kontrollere omsetningskjeden av tobakksvarer og samarbeide tett med hverandre og regionale og internasjonale mellomstatlige organisasjoner. Artikkel 4 nr. 2 oppstiller krav om at partene skal sikre maksimal åpenhet om eventuell kontakt med tobakksindustrien.

Det følger av *artikkel 5* at partene skal sørge for beskyttelse av personopplysninger.

Av *artikkel 6* nr. 1 følger det at partene enten må forby produksjon, import og eksport av tobakksvarer og produksjonsutstyr eller innføre en bevillingsordning eller tilsvarende kontrollsystem. Artikkel 6 nr. 2 fastsetter at partene skal bestrebe seg på å innføre bevillingsordning for detaljsalg, tobakksdyrking, distribusjon, engrosalg og lagring av tobakksvarer eller produksjonsutstyr, utfra hva som passer i den nasjonale konteksten.

Artikkel 6 nr. 3 fastsetter at partene, for at bevillingsordningen skal bli effektiv, må

- utpeke en ansvarlig myndighet som kan utstede, fornye, suspendere, tilbakekalle eller inndra bevillinger,
- kreve at bevillingssøknaden inneholder all nødvendig informasjon om søkeren, herunder identitetsopplysninger, adresse til virksomhetens lokaler og lager, opplysninger om tobakksvarene eller produksjonsutstyret, politiattest, opplysninger om alle bankkonti samt markedsopplysninger,
- innkreve eventuelt bevillingsgebyr eller bevillingsavgifter og eventuelt vurdere å bruke dem til drift av bevillingssystemet eller andre folkehelseformål,

- iverksette tiltak for å forebygge, avdekke og etterforske uregelmessigheter i driften av bevillingsordningen,
- foreta jevnlig revisjoner, fornyelser, tilsyn eller bokettersyn, og sørge for, hvis hensiktsmessig, midlertidige bevillinger eller jevnlig gjennomgang av bevillingsopplysningene,
- stille krav om at bevillingshaver må informere bevillingsmyndigheten i forkant av endringer,
- stille krav om at bevillingshaver må informere bevillingsmyndigheten i forkant av kjøp eller avhending av produksjonsutstyr, og
- sikre at destruksjon av produksjonsutstyr skjer under oppsyn av ansvarlig myndighet.

Artikkel 6 nr. 4 fastsetter at en bevilling ikke kan overføres til en ny bevillingshaver uten godkjenning fra bevillingsmyndigheten.

Artikkel 7 pålegger partene å innføre krav om at alle aktørene i omsetningskjeden for tobakksvarer mv. må foreta kundekontroll (due diligence) av alle sine forretningsforhold. Dette innebærer blant annet at det må overvåkes at mengden solgte tobakksvarer tilsvarer etterspørselen i det tiltenkte markedet og at det skal innhentes diverse identifikasjonsopplysninger.

Artikkel 8 bestemmer at hver part skal etablere et sporingssystem innen fem år etter protokollens ikrafttredelse for alle sigaretter som er produsert i eller importert til dens territorium. For andre tobakksvarer er tidsfristen ti år. Bestemmelsen oppstiller videre en rekke tekniske krav til sporingssystemet, som skal inngå i et regionalt og globalt sporingssystem. For Norges vedkommende inngår disse kravene i EUs sporingssystem iht. tobakksdirektiv 2014/40/EU artikkel 15 med utfyllende bestemmelser i en gjennomføringsrettsakt, jf. nærmere omtale i Prop. 75 L (2017–2018) Endringer i tobakkskade-loven (ulovlig handel med tobakksvarer mv.).

Artikkel 9 nr. 1 angir at partene må fastsette krav til at aktørene i omsetningskjeden må bokføre alle relevante transaksjoner samt opplysninger om innholdsstoffene i tobakksvarene. Artikkelen 9 nr. 2 pålegger partene å innføre opplysningsplikt for bevillingshavere for eksport om produksjonstidspunkt- og sted, forventet transportrute, kundeopplysninger mv. Hvis mulig, bør også detaljister og tobakksdyrkere bokføre alle relevante transaksjoner. Alle opplysningene skal oppbevares i minst fire år og kunne deles med andre parter til protokollen.

Artikkel 10 angir at hver part ved lovgivning eller på annen måte skal treffe tiltak som er nødvendige for å fastsette at bevillingshavere pålegges

rapporteringsplikt ved mistenkelige transaksjoner og at de plikter å sørge for at levert mengde tobakksvarer ikke overstiger etterspørselen i det aktuelle markedet for detaljsalg. Videre kan parten, hvis hensiktsmessig, oppstille særskilte krav til finansielle transaksjoner og betalinger. Partene skal videre i henhold til artikkel 10 nr. 4 sikre at brudd på disse kravene underlegges strafferettslige, sivilrettslige eller forvaltningsrettslige reaksjoner, herunder inndragning av bevilling.

Artikkel 11 fastsetter at partene må sørge for at alle aktører involvert i nettsalg eller andre former for fjernsalg, må oppfylle de relevante kravene i protokollen. Artikkel 11 nr. 2 pålegger partene å vurdere et forbud mot nettsalg av tobakksvarer.

Artikkel 12 omhandler frisoner og transittområder. Bestemmelsen pålegger partene å innføre effektiv kontroll av produksjon og transaksjoner med tobakksvarer og produksjonsutstyr i frisoner, innen tre år etter protokollens ikrafttredelse. Det oppstilles et særskilt krav om at tobakksvarer ikke må blandes med andre varer i containere eller lignende ved transport ut av frisoner. Partene skal videre iverksette tiltak for å sikre at internasjonal transitt og omlasting foregår i samsvar med protokollens krav.

Artikkel 13 fremkommer at partene må sørge for at også taxfree-salg foregår i tråd med protokollens krav. Innen fem år etter protokollens ikrafttredelse, skal partsmøtet sørge for at faktabasert forskning undersøker omfanget av ulovlig handel knyttet til taxfree-salg og vurdere ytterligere tiltak.

Artikkel 14 angir at hver part ved lovgivning eller på annen måte skal fastsette at følgende atferd er rettsstridig; brudd på protokollens krav, avgiftsunndragelser, smugling eller forsøk på smugling, ulovlig produksjon og forfalskninger, blanding av tobakksvarer med andre varer i den hensikt å skjule dem, og kjøp fra bevillingspliktige aktører som ikke har bevilling. Videre å hindre offentlig tjenestemann å utføre tilsynsoppgaver, herunder å gi falsk, villedende eller ufullstendig forklaring, med mindre det er i strid med retten til ikke å inkriminere seg selv, og unnlatt bokføring og hvitvasking av økonomisk utbytte av rettstridig atferd. Partene avgjør selv hvilke rettsstridige handlinger som skal anses om straffbare handlinger. Sistnevnte skal rapporteres til sekretariatet for protokollen.

Av *artikkel 15* følger det at partene skal fastsette juridiske personers ansvar for rettstridig atferd. Juridiske personers ansvar kan være strafferettslig, sivilrettslig eller forvaltningsrettslig.

Artikkel 16 fastsetter at partene ved lovgivning eller på annen måte skal treffe de tiltak som er

nødvendige for å sikre at fysiske og juridiske personer som holdes ansvarlige for handlinger fastsatt som rettstridige etter protokollen, er gjenstand for effektive, forholdsmessige og preventive straffereaksjoner eller andre reaksjoner i samsvar med nasjonal rett.

I *artikkel 17* oppfordres partene til å vedta lovgivning eller andre tiltak som gir ansvarlige myndigheter rett til å kreve inn tapte skatte- og avgiftsinntekter ved beslag av ulovlig vare.

Artikkel 18 forplikter partene til å destruere all beslaglagt tobakk, tobakksvarer og produksjonsutstyr, helst ved bruk av miljøvennlige metoder.

Artikkel 19 omhandler særskilte etterforskningsmetoder. Partene skal innenfor rammene av nasjonal rett, sørge for at metoder som kontrollerte leveranser, elektronisk overvåkning og sporing kan benyttes av ansvarlige myndigheter når det finnes hensiktsmessig. Partene oppfordres også til å inngå bilaterale eller multilaterale avtaler om internasjonalt samarbeid for slik etterforskning, jf. artikkel 19 nr. 2.

Artikkel 20 pålegger partene en generell rapporteringsplikt om aggregerte opplysninger om beslag og avgiftsunndragelser, opplysninger om innførsel, utførsel, transittering, avgiftsbelagt og avgiftsfritt salg samt om mengde eller verdi av tobakksproduksjon og metodene brukt ved ulovlig handel. Opplysningene skal i utgangspunktet anses som fortrolige. Partene forplikter seg videre til å samarbeide med hverandre og relevante internasjonale organisasjoner vedrørende rapporteringspliktene.

Artikkel 21 omhandler utveksling av opplysninger mellom partene for rettshåndhevingsformål. Når det er nødvendig for å avdekke eller etterforske ulovlig handel, skal partene utveksle følgende opplysninger: bevillingsregistreringer, opplysninger som er nyttige for å identifisere, overvåke og straffeforfølge fysiske eller juridiske personer innblandet i ulovlig handel, opplysninger om etterforskning og straffeforfølgning, registreringer av betalinger for innførsel, utførsel eller avgiftsfritt salg samt nærmere opplysninger om beslag.

Artikkel 22 fastsetter at hver part skal opprette kontaktpunkt for informasjonsutveksling i medhold av artikkel 20, 21 og 24. Det presiseres videre at utveksling av opplysninger etter protokollen skal være underlagt nasjonal rett med hensyn til fortrolighet og personvern.

Av *artikkel 23* følger det at partene skal samarbeide med hverandre om vitenskapelige, tekniske og teknologiske spørsmål samt yte faglig bistand etter avtale.

Artikkel 24 omhandler bistand og samarbeid om etterforskning og straffeforfølgning av lov-

brudd, og pålegger partene å påse at relevante forvaltnings-, regulerings- og håndhevingsmyndigheter utveksler opplysninger nasjonalt og internasjonalt innenfor rammen av nasjonal rett.

Artikkel 25 om suverenitetsvern sier at partene må utføre sine forpliktelser etter protokollen på en måte som er forenlig med prinsippene om staters suverene likhet og territoriale integritet og med prinsippet om ikke-innblanding i andre staters indre anliggender.

Artikkel 26 pålegger hver part å vedta de tiltak som er nødvendige for å fastslå sin domsmyndighet over straffbare handlinger på sitt territorium, fartøy og luftfartøy.

Etter *artikkel 27* skal partene vedta effektive tiltak for samarbeid om rettshåndheving, herunder sikre samarbeid og kommunikasjon mellom relevante myndigheter som toll og politi, samt samarbeid og utveksling av informasjon med andre parter om undersøkelser i bestemte saker.

Artikkel 28 om gjensidig administrativ bistand pålegger partene, innenfor rammene for nasjonal rett, å gi hverandre fortrolige opplysninger om nye tollmetoder, metoder for ulovlig handel, varer som er gjenstand for ulovlig handel, og fysiske og juridiske personer som er involvert i ulovlig handel mv.

Artikkel 29 om gjensidig rettslig hjelp pålegger partene å yte hverandre gjensidig rettslig hjelp under etterforskning, straffeforfølgning og rettssaker i forbindelse med ulovlig handel, herunder på anmodning foreta avhør, forkynnelser av rettslige dokumenter, ransakinger og undersøkelser, skaffe opplysninger eller bevis, fremskaffe dokumenter og spore økonomisk utbytte. Det skal etter artikkel 29 nr. 6 utpekes et nasjonalt kontaktpunkt for slike anmodninger og artikkel 29 nr. 8 redegjør for hva en anmodning skal inneholde. Artikkel 29 nr. 14 oppstiller grunner for å avslå en anmodning om rettslig hjelp.

Artikkel 30 bestemmer at straffbare handlinger som definert i protokollen kan benyttes som rettslig grunnlag for utlevering i straffesaker, mens *artikkel 31* omhandler tiltak for å sikre utlevering og rettighetene til personer som er gjenstand for utleveringsbegjæring.

Artikkel 32 pålegger partene jevnlig rapportering om gjennomføringen av protokollen. Partsmøtet vil fastsette rapportenes format og innhold.

Artiklene 33–37 omhandler institusjonelle og økonomiske forhold, som at det skal opprettes et partsmøte som skal vedta størrelse på kontingenten, budsjett og arbeidsplan, et protokollsekretariat hos sekretariatet for Tobakkskonvensjonen, og at partene kan kreve at tobakksindustrien dekker alle

kostnader forbundet med protokollen. Tvisteløsning skal skje etter Tobakkskonvensjonens regler.

Artiklene 38–39 regulerer prosedyrer for å endre protokollen, samt for å vedta eller endre vedlegg til protokollen, herunder at det kreves $\frac{3}{4}$ flertall for vedtak i partsmøtet.

Artikkel 40 fastsetter at partene ikke kan ta forbehold ved ratifisering av protokollen.

Artikkel 41 bestemmer at en part fra to år etter ratifisering kan si opp protokollen, og at oppsigelsen får virkning ett år etterpå.

Artikkel 42 sier at hver part har én stemme. *Artiklene 43–47* omhandler undertegning og ratifikasjon av protokollen, ikrafttredelse, depositar og gyldige tekster. Protokollen trer i kraft 90 dager etter det førtiende landets ratifikasjon, og den trer i kraft for en part den nittiende dag etter at denne har ratifisert.

4 Forholdet til norsk rett

Forpliktelsene etter protokollen er til dels allerede gjennomført i norsk regelverk. Det er likevel nødvendig med visse lovendringer for at Norge skal oppfylle forpliktelsene etter protokollen fullt ut. Helse- og omsorgsdepartementet har derfor fremmet forslag om nødvendige endringer i Prop. 75 L (2017–2018) Endringer i tobakkskadeloven (ulovlig handel med tobakksvarer mv.).

Protokollens kapittel III (art. 6-13) nødvendiggjør endringer i tobakkskadeloven. Lovforslaget i Prop. 75 L (2017–2018) vil gjennomføre i norsk rett art. 6 om bevillingsordning, art. 7 om kundekontroll, art. 8 om sporingssystem og art. 9 om bokføring av transaksjoner. Bestemmelsene som omhandler dette vil også gjelde for internettsalg og taxfree-salg, jf. art. 11 og 13.

Når det gjelder Svalbard, vil behovet for eventuelle særreguleringer i norsk rett vurderes nærmere i forbindelse med forskriftshøringen, jf. Prop. 75 L (2017–2018).

5 Økonomiske og administrative konsekvenser

Utgangspunktet i både protokollen og direktiv 2014/40/EU er at de nye systemene skal finansieres av tobakksindustrien. Helsedirektoratet har gjort en foreløpig beregning av økonomiske og administrative kostnader som følge av en bevillingsordning. De samlede driftskostnadene er beregnet til mellom 2 og 3 mill. kroner per år. Engangskostnader til oppstart, inkludert system-

utvikling, er beregnet til et sted mellom 5 og 11 mill. kroner. Beregningen er basert på en utvidelse av det eksisterende tobakksregisteret for detaljister og grossister. Etablering og drift av bevillingsordningen og systemet for sporing og sikkerhetsmerking er i Prop. 75 L (2017–2018) foreslått finansiert ved søknadsgebyr og sektoravgift som belastes tobakksindustrien. Kostnadene vil påløpe tidligst i 2019.

Norge vil oppfylle protokollforpliktelsen om sporingssystem ved å knytte seg til EUs sporingssystem ved innlemmelse av direktiv 2014/40/EU. Det har så langt ikke vært mulig å estimere kostnadene knyttet til systemet for sporing og sikkerhetsmerking, blant annet fordi det nærmere innholdet i direktivforpliktelsene ble vedtatt av EU-kommisjonen i gjennomføringsrettsakter så sent som 15. desember 2017 og disse krever ytterligere utredning. I likhet med bevillingsordningen er det forutsatt at det er tobakksindustrien som skal bære kostnadene til etablering og drift av systemet for sporing og sikkerhetsmerking gjennom at det innføres en sektoravgift. Videre vil industrien også for en stor del være ansvarlig for å opprette sporingssystemet.

Det vil påløpe et årlig medlemsbidrag for parter i protokollen. Størrelsen vil fastsettes på det første partsmøtet etter at protokollen har trådt i kraft, jf. artikkel 33 nr. 6. Medlemsbidraget til Tobakkskonvensjonen ligger i dag på om lag 300 000 kroner per år for Norges del. Medlemsbidraget til protokollen vil trolig bli lavere.

6 Vurdering og tilråding

Også Norge er berørt av ulovlig handel med tobakksvarer. Den formen for kriminalitet som protokollen tar sikte på å bekjempe stopper ikke ved landegrensene. Det er derfor svært viktig at Norge bidrar til det internasjonale samarbeidet mot smugling og forfalskning av tobakksvarer. I og med at Norge er et tobakksimporterende land, er det i norsk interesse å sørge for gode mekanismer for å hindre avgiftsunndragelser som bidrar til å undergrave helsemyndighetenes tobakksforebyggende arbeid.

Det mangler per nå fem ratifikasjoner for at protokollen skal tre i kraft. Norge har fått flere henvendelser fra internasjonale samarbeidsparter med anmodning om snarlig ratifikasjon.

Helse- og omsorgsdepartementet tilrår ratifikasjon av protokoll mot ulovlig handel med tobakksvarer av 12. november 2012. Utenriksdepartementet slutter seg til dette.

Utenriksdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om samtykke til ratifikasjon av protokoll mot ulovlig handel med tobakksvarer av 12. november 2012.

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om samtykke til ratifikasjon av protokoll mot ulovlig handel med tobakksvarer av 12. november 2012, i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om samtykke til ratifikasjon av protokoll mot ulovlig handel med tobakksvarer av 12. november 2012

I

Stortinget samtykker i ratifikasjon av protokoll mot ulovlig handel med tobakksvarer av 12. november 2012.

Vedlegg 1**Protocol to Eliminate Illicit Trade in Tobacco Products****Protokoll mot ulovlig handel med tobakksvarer***PREAMBLE*

The Parties to this Protocol,

Considering that on 21 May 2003, the Fifty-sixth World Health Assembly adopted by consensus the WHO Framework Convention on Tobacco Control, which came into force on 27 February 2005;

Recognizing that the WHO Framework Convention on Tobacco Control is one of the United Nations' most rapidly ratified treaties and a fundamental tool for attaining the objectives of the World Health Organization;

Recalling the Preamble to the Constitution of the World Health Organization, which states that the enjoyment of the highest attainable standard of health as a fundamental right of every human being without distinction of race, religion, political belief, economic or social condition;

Determined also to give priority to their right to protect public health;

Deeply concerned that the illicit trade in tobacco products is contributing to the spread of the tobacco epidemic, which is a global problem with serious consequences for public health that calls for effective, appropriate and comprehensive domestic and international responses;

Recognizing further that illicit trade in tobacco products undermines price and tax measures designed to strengthen tobacco control and thereby increases the accessibility and affordability of tobacco products;

Seriously concerned by the adverse effects that the increase in accessibility and affordability of illicitly traded tobacco products has on public health and the well-being, in particular of young people, the poor and other vulnerable groups;

Seriously concerned about the disproportionate economic and social implications of illicit trade in tobacco products on developing countries and countries with economies in transition;

Aware of the need to develop scientific, technical and institutional capacity to plan and imple-

FORTALE

Partene i denne protokoll,

som tar i betraktning at Verdens helseorganisasjons 56. generalsamling 21. mai 2003 ved konsensus vedtok WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader, som trådte i kraft 27. februar 2005,

som erkjenner at WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader er en av De forente nasjoners hurtigst ratifiserte traktater og et grunnleggende verktøy for å oppfylle Verdens helseorganisasjons målsettinger,

som minner om innledningen til Verdens helseorganisasjons konstitusjon, som slår fast at det å nyte godt av den høyest oppnåelige helsestandard er en av de grunnleggende rettighetene til ethvert menneske, uavhengig av rase, religion, politisk overbevisning eller økonomisk eller sosial posisjon,

som er fast besluttet også på å prioritere sin rett til å beskytte folkehelsen,

som er svært bekymret over at ulovlig handel med tobakksvarer bidrar til spredning av tobakkepidemien, som er et verdensomspennende problem med alvorlige følger for folkehelsen og krever en effektiv, hensiktsmessig og helhetlig nasjonal og internasjonal motaksjon,

som videre erkjenner at ulovlig handel med tobakksvarer undergraver pris- og avgiftstiltak ment å styrke forebygging av tobakksskader og derved gjør tobakksvarer lettere tilgjengelige og mer overkommelige i pris,

som er alvorlig bekymret over skadevirkningene som ulovlig omsatte tobakksvarers økte tilgjengelighet og overkommelighet i pris har for folkehelsen og velværet, særlig for unge, fattige og andre sårbare grupper,

som er alvorlig bekymret for de uforholdsmessig store økonomiske og sosiale konsekvensene av ulovlig handel med tobakksvarer for utviklingsland og land med overgangsøkonomi,

som er klar over behovet for å utvikle vitenskapelig, teknisk og institusjonell kapasitet til å plan-

ment appropriate national, regional and international measures to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products;

Acknowledging that access to resources and relevant technologies is of great importance for enhancing the ability of Parties, particularly in developing countries and countries with economies in transition, to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products;

Acknowledging also that, although free zones are established to facilitate legal trade, they have been used to facilitate the globalization of illicit trade in tobacco products, both in relation to the illicit transit of smuggled products and in the manufacture of illicit tobacco products;

Recognizing also that illicit trade in tobacco products undermines the economies of Parties and adversely affects their stability and security;

Also aware that illicit trade in tobacco products generates financial profits that are used to fund transnational criminal activity, which interferes with government objectives;

Recognizing that the illicit trade in tobacco products undermines health objectives, imposes additional strain on health systems and causes losses of revenue to the economies of the Parties;

Mindful of Article 5.3 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control in which Parties agree that in setting and implementing their public health policies with respect to tobacco control, Parties shall act to protect these policies from commercial and other vested interests of the tobacco industry in accordance with national law;

Emphasizing the need to be alert to any efforts by the tobacco industry to undermine or subvert strategies to combat illicit trade in tobacco products and the need to be informed of activities of the tobacco industry that have a negative impact on strategies to combat illicit trade in tobacco products;

Mindful of Article 6.2 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, which encourages Parties to prohibit or restrict, as appropriate, sales to and/or importation by international travellers of tax- and duty-free tobacco products;

Recognizing in addition that tobacco and tobacco products in international transit and transshipment find a channel for illicit trade;

legge og gjennomføre hensiktsmessige nasjonale, regionale og internasjonale tiltak for å motarbeide alle former for ulovlig handel med tobakksvarer,

som erkjenner at tilgang til ressurser og relevant teknologi er av stor betydning for å styrke partenes evne, særlig i utviklingsland og land med overgangsøkonomi, til å motarbeide alle former for ulovlig handel med tobakksvarer,

som også erkjenner at, selv om det opprettes frisoner for å tilrettelegge for lovlig handel, er de blitt utnyttet til å fremme globaliseringen av ulovlig handel med tobakksvarer, både med hensyn til ulovlig transittering av smuglervarer og tilvirkning av ulovlige tobakksvarer,

som også erkjenner at ulovlig handel med tobakksvarer undergraver partenes økonomi og innvirker negativt på deres stabilitet og sikkerhet,

som også er klar over at ulovlig handel med tobakksvarer genererer økonomiske gevinster som brukes til å finansiere grenseoverskridende kriminell virksomhet, noe som gjør det vanskeligere å oppfylle statlige målsettinger,

som erkjenner at ulovlig handel med tobakksvarer undergraver helsemålsettinger, setter landenes helsevesen under ytterligere press og medfører inntektstap for partenes økonomier,

som er oppmerksomme på artikkel 5 nr. 3 i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader, der partene er enige om at de i utformingen og gjennomføringen av sin folkehelsepolitikk med hensyn til forebygging av tobakksskader skal ta forholdsregler for å beskytte denne politikken mot kommersielle og andre interesser knyttet til tobakksindustrien, i samsvar med nasjonal lovgivning,

som understreker behovet for årvåkenhet overfor eventuelle forsøk fra tobakksindustriens side på å undergrave eller svekke strategier for å bekjempe ulovlig handel med tobakksvarer og behovet for å holde seg informert om aktiviteter fra tobakksindustriens side som har negativ innvirkning på strategier for å bekjempe ulovlig handel med tobakksvarer,

som er oppmerksomme på artikkel 6 nr. 2 i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader, som oppfordrer partene til å forby eller begrense, alt ettersom, salg til og/eller innførsel gjennom utenlandsreisende av skatte- og avgiftsfrie tobakksvarer,

som erkjenner i tillegg at tobakk og tobakksvarer som er gjenstand for internasjonal transittering og omlasting, skaper muligheter for ulovlig handel,

Taking into account that effective action to prevent and combat illicit trade in tobacco products requires a comprehensive international approach to, and close cooperation on, all aspects of illicit trade, including, as appropriate, illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment;

Recalling and emphasizing the importance of other relevant international agreements such as the United Nations Convention against Transnational Organized Crime, the United Nations Convention against Corruption and the United Nations Convention against Illicit Traffic in Narcotic Drugs and Psychotropic Substances and the obligation that Parties to these Conventions have to apply, as appropriate, the relevant provisions of these Conventions to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment and *encouraging* those Parties that have not yet become Parties to these agreements to consider doing so;

Recognizing the need to build enhanced cooperation between the Convention Secretariat of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and the United Nations Office on Drugs and Crime, the World Customs Organization and other bodies, as appropriate;

Recalling Article 15 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, in which Parties recognize, inter alia, that the elimination of all forms of illicit trade in tobacco products, including smuggling and illicit manufacturing, is an essential component of tobacco control;

Considering that this Protocol does not seek to address issues concerning intellectual property rights; and

Convinced that supplementing the WHO Framework Convention on Tobacco Control by a comprehensive protocol will be a powerful, effective means to counter illicit trade in tobacco products and its grave consequences,

Hereby agree as follows:

som tar hensyn til at effektive tiltak for å forebygge og bekjempe ulovlig handel med tobakksvarer krever en helhetlig internasjonal tilnærming til, og et tett samarbeid om, alle sider ved ulovlig handel, herunder, alt etter hva som er aktuelt, ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer og produksjonsutstyr,

som erindrer og understreker betydningen av andre relevante internasjonale avtaler som FN-konvensjon mot grenseoverskridende organisert kriminalitet, FNs konvensjon mot korrupsjon og FNs konvensjon om ulovlig håndtering av og handel med narkotika og psykotrope stoffer og de forpliktelser som påhviler parter i disse konvensjonene, til, alt etter hva som er aktuelt, å gi de relevante bestemmelsene i disse konvensjonene anvendelse på ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer og produksjonsutstyr, og som *oppfordrer* de parter som ennå ikke er blitt part i disse avtalene, til å vurdere å bli det,

som erkjenner behovet for å bygge opp et utvidet samarbeid mellom sekretariatet for WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakkskader og FNs kontor for narkotika og kriminalitet, Verdens tollorganisasjon og eventuelt andre organer,

som minner om artikkel 15 i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakkskader, der partene erkjenner blant annet at eliminering av alle former for ulovlig handel med tobakksvarer, herunder smugling og ulovlig produksjon, er et vesentlig element i arbeidet med å forebygge tobakkskader,

som tar i betraktning at denne protokoll ikke omhandler spørsmål i tilknytning til immaterialrett, og

som er overbevist om at det å tilføye en helhetlig protokoll til WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakkskader vil være en kraftfull og effektiv metode for å motvirke ulovlig handel med tobakksvarer og de alvorlige konsekvensene av den,

er enige om følgende:

Part I: Introduction

Article 1

Use of terms

1. “Brokering” means acting as an agent for others, as in negotiating contracts, purchases, or sales in return for a fee or commission.
2. “Cigarette” means a roll of cut tobacco for smoking, enclosed in cigarette paper. This excludes specific regional products such as *bidis*, *ang hoon*, or other similar products which can be wrapped in paper or leaves. For the purpose of Article 8, “cigarette” also includes fine cut “roll your own” tobacco for the purposes of making a cigarette.
3. “Confiscation”, which includes forfeiture where applicable, means the permanent deprivation of property by order of a court or other competent authority.
4. “Controlled delivery” means the technique of allowing illicit or suspect consignments to pass out of, through or into the territory of one or more States, with the knowledge and under the supervision of their competent authorities, with a view to the investigation of an offence and the identification of persons involved in the commission of the offence.
5. “Free zone” means a part of the territory of a Party where any goods introduced are generally regarded, in so far as import duties and taxes are concerned, as being outside the Customs territory.
6. “Illicit trade” means any practice or conduct prohibited by law and which relates to production, shipment, receipt, possession, distribution, sale or purchase, including any practice or conduct intended to facilitate such activity.
7. “Licence” means permission from a competent authority following submission of the requisite application or other documentation to the competent authority.
8. (a) “Manufacturing equipment” means machinery which is designed, or adapted, to be used solely for the manufacture of tobacco products and is integral to the manufacturing process.¹
(b) “Any part thereof” in the context of manufacturing equipment means any identifiable part which is unique to manufacturing equ-

¹ Parties may include reference to the Harmonized Commodity Description and Coding System of the World Customs Organization for this purpose, wherever applicable.

Del I: Innledning

Artikkel 1

Bruk av begreper

1. Med «formidling» menes virksomhet som går ut på å opptre som mellommann for andre, for eksempel ved forhandlinger om kontrakter, kjøp eller salg mot vederlag eller provisjon.
2. Med «sigarett» menes en rull skåret tobakk til å røyke på og omsluttet av sigarettpapir. Dette utelukker spesielle regionale produkter som *bidis* (*beedies*) og *ang hoon* eller andre liknende produkter som kan rulles inn i papir eller blader. For formålet i artikkel 8 omfatter «sigarett» også finskåret rulletobakk som anvendes ved tilvirkning av sigaretter.
3. Med «inndragning», herunder konfiskasjon når det er aktuelt, menes varig tap av formuesgoder etter beslutning truffet av en domstol eller annen ansvarlig myndighet.
4. Med «kontrollert leveranse» menes den metode som går ut på å tillate at ulovlige eller mistenkelige forsendelser føres ut av, gjennom eller inn på én eller flere staters territorium, med ansvarlige myndigheters viten og under deres overvåking, med sikte på å etterforske et lovbrudd og identifisere personer som er delaktige i lovbruddet.
5. Med «frisone» menes en del av en parts territorium der alle varer som er brakt inn i sonen, med hensyn til toll og avgifter i alminnelighet anses for å være utenfor tollområdet.
6. Med «ulovlig handel» menes enhver praksis eller atferd som er forbudt ved lov, og som gjelder tilvirkning, utsending, mottak, besittelse, distribusjon, salg eller kjøp, herunder enhver praksis eller atferd som har som formål å tilrettelegge for slik virksomhet.
7. Med «bevilling» menes tillatelse fra rett myndighet etter at det på foreskrevet måte er inn-gitt søknad eller andre dokumenter til rett myndighet.
8. a) Med «produksjonsutstyr» menes maskiner som er utformet eller tilpasset for å brukes utelukkende til tilvirkning av tobakksvarer, og som utgjør en integrerende del av tilvirkningsprosessen.¹
b) Med «del av slikt utstyr» i forbindelse med produksjonsutstyr menes enhver identifiserbar del som er unik for den prosessen

¹ Partene kan for dette formål eventuelt inkludere en henvisning til Verdens tollorganisasjons harmoniserte system for beskrivelse og koding av varer.

- equipment used in the manufacture of tobacco products.
9. “Party” means, unless the context indicates otherwise, a Party to this Protocol.
 10. “Personal data” means any information relating to an identified or identifiable natural person.
 11. “Regional economic integration organization” means an organization that is composed of several sovereign states, and to which its Member States have transferred competence over a range of matters, including the authority to make decisions binding on its Member States in respect of those matters.²
 12. “supply chain” covers the manufacture of tobacco products and manufacturing equipment; and import or export of tobacco products and manufacturing equipment; and may be extended, where relevant, to one or more of the following activities when so decided by a Party:
 - (a) retailing of tobacco products;
 - (b) growing of tobacco, except for traditional small-scale growers, farmers and producers;
 - (c) transporting commercial quantities of tobacco products or manufacturing equipment; and
 - (d) wholesaling, brokering, warehousing or distribution of tobacco and tobacco products or manufacturing equipment.
 13. “Tobacco products” means products entirely or partly made of the leaf tobacco as raw material, which are manufactured to be used for smoking, sucking, chewing or snuffing.
 14. “Tracking and tracing” means systematic monitoring and re-creation by competent authorities or any other person acting on their behalf of the route or movement taken by items through the supply chain, as outlined in Article 8.

Article 2

Relationship between this protocol and other agreements and legal instruments

1. The provisions of the WHO Framework Convention on Tobacco Control that apply to its protocols shall apply to this Protocol.

² Where appropriate, national or domestic will refer equally to regional economic integration organizations.

som anvendes ved tilvirkning av tobakksvarer.

9. Med «part» menes en part i denne protokoll, med mindre noe annet fremgår av sammenhengen.
10. Med «personopplysninger» menes enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person.
11. Med «organisasjon for regional økonomisk integrasjon» menes en organisasjon som består av flere suverene stater, og som medlemsstatene har overført kompetanse til på en rekke områder, herunder myndighet til å gjøre vedtak som binder medlemsstatene på disse områdene.²
12. «Forsyningskjeden» omfatter tilvirkning av tobakksvarer og produksjonsutstyr samt innførsel eller utførsel av tobakksvarer og produksjonsutstyr og kan ved behov, dersom en part beslutter det, utvides til å omfatte én eller flere av følgende aktiviteter:
 - a) detalj salg av tobakksvarer
 - b) dyrking av tobakk, unntatt for tradisjonelle småskaladyrkere, -bønder og -produsenter
 - c) transport av tobakksvarer eller produksjonsutstyr i mengder av kommersiell betydning
 - d) engrossalg, formidling, lagring eller distribusjon av tobakk og tobakksvarer eller produksjonsutstyr.
13. Med «tobakksvarer» menes produkter som helt eller delvis er laget av blad tobakk, og som tilvirkes for å brukes til røyking, suging, tygging eller snusing.
14. Med «merking og sporing» menes systematisk overvåking og rekonstruering, foretatt av ansvarlige myndigheter eller enhver annen person som opptre på deres vegne, av varers rute eller bevegelser gjennom forsyningskjeden, som skissert i artikkel 8.

Artikkel 2

Forholdet mellom denne protokoll og andre avtaler og rettslige dokumenter

1. De bestemmelser i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader som får anvendelse på konvensjonens protokoller, får anvendelse på denne protokoll.

² Der det høver, skal «nasjonal» eller «innenlandsk» også referere til organisasjoner for regional økonomisk integrasjon.

2. Parties that have entered into the types of agreements mentioned in Article 2 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall communicate such agreements to the Meeting of the Parties through the Convention Secretariat.
3. Nothing in this Protocol shall affect the rights and obligations of any Party pursuant to any other international convention, treaty or international agreement in force for that Party that it deems to be more conducive to the achievement of the elimination of illicit trade in tobacco products.
4. Nothing in this Protocol shall affect other rights, obligations and responsibilities of Parties under international law, including the United Nations Convention against Transnational Organized Crime.

*Article 3***Objective**

The objective of this Protocol is to eliminate all forms of illicit trade in tobacco products, in accordance with the terms of Article 15 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

Part II: General obligations*Article 4***General obligations**

1. In addition to the provisions of Article 5 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, Parties shall:
 - (a) adopt and implement effective measures to control or regulate the supply chain of goods covered by this Protocol in order to prevent, deter, detect, investigate and prosecute illicit trade in such goods and shall cooperate with one another to this end;
 - (b) take any necessary measures in accordance with their national law to increase the effectiveness of their competent authorities and services, including customs and police responsible for preventing, deterring, detecting, investigating, prosecuting and eliminating all forms of illicit trade in goods covered by this Protocol;
 - (c) adopt effective measures for facilitating or obtaining technical assistance and financial support, capacity building and international cooperation in order to achieve the objecti-

2. Parter som har inngått de typer avtaler som er nevnt i artikkel 2 i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader, skal sende Partsmøtet teksten til avtalene gjennom konvensjonens sekretariat.
3. Ingen bestemmelse i denne protokoll berører en parts rettigheter og forpliktelser etter en annen internasjonal konvensjon, en annen traktat eller en annen internasjonal avtale som er i kraft for vedkommende part, og som den anser i større grad kan bidra til å oppnå at ulovlig handel med tobakksvarer elimineres.
4. Ingen bestemmelse i denne protokoll berører partenes øvrige rettigheter, forpliktelser og ansvar etter folkeretten, herunder FNs konvensjon mot grenseoverskridende organisert kriminalitet.

*Artikkel 3***Formål**

Formålet med denne protokollen er å motarbeide alle former for ulovlig handel med tobakksvarer i samsvar med bestemmelsene i artikkel 15 i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader.

Del II: Alminnelige forpliktelser*Artikkel 4***Alminnelige forpliktelser**

1. I tillegg til bestemmelsene i artikkel 5 i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader skal partene
 - a) vedta og gjennomføre effektive tiltak for å føre kontroll med eller regulere forsyningskjeden for varer omfattet av denne protokoll med sikte på å forebygge, motvirke, avdekke, etterforske og straffeforfølge ulovlig handel med varer som nevnt og samarbeide med hverandre for dette formål,
 - b) treffe alle nødvendige tiltak i samsvar med nasjonal rett for å styrke effektiviteten ved sine ansvarlige myndigheter og enheter, herunder toll- og politimyndigheter tillagt ansvar for å forebygge, motvirke, avdekke, etterforske, straffeforfølge og eliminere alle former for ulovlig handel med varer omfattet av denne protokoll,
 - c) vedta effektive tiltak for å fremme eller oppnå faglig bistand og økonomisk støtte, kapasitetsbygging og internasjonalt samarbeid i den hensikt å oppfylle målsettingene

ves of this Protocol and ensure the availability to, and secure exchange with, the competent authorities of information to be exchanged under this Protocol;

- (d) cooperate closely with one another, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, in order to enhance the effectiveness of law enforcement action to combat the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol;
 - (e) cooperate and communicate, as appropriate, with relevant regional and international intergovernmental organizations in the secure³ exchange of information covered by this Protocol in order to promote the effective implementation of this Protocol; and
 - (f) within the means and resources at their disposal, cooperate to raise financial resources for the effective implementation of this Protocol through bilateral and multilateral funding mechanisms.
2. In implementing their obligations under this Protocol, Parties shall ensure the maximum possible transparency with respect to any interactions they may have with the tobacco industry.

Article 5

Protection of personal data

Parties shall protect personal data of individuals regardless of nationality or residence, subject to national law, taking into consideration international standards regarding the protection of personal data, when implementing this Protocol.

Part III: Supply chain control

Article 6

Licence, equivalent approval or control system

1. To achieve the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and with a view to eliminating illicit trade in tobacco products and manufacturing equipment, each Party shall prohibit the conduct of

³ A secure exchange of information between two parties is resistant to interception and tampering (falsification). In other words, the information exchanged between the two parties cannot be read or modified by a third party.

i denne protokoll og sikre at opplysninger som skal utveksles i henhold til denne protokoll, gjøres tilgjengelig for ansvarlige myndigheter, og at utvekslingen av opplysningene skjer på en sikker måte,

- d) i samsvar med sine respektive nasjonale retts- og forvaltningsordener samarbeide nært med hverandre for å styrke effektiviteten ved rettshåndhevingstiltak for å bekjempe rettsstridig atferd, herunder straffbare handlinger fastsatt i samsvar med artikkel 14 i denne protokoll,
 - e) når det er hensiktsmessig, samarbeide og kommunisere med relevante regionale og internasjonale mellomstatlige organisasjoner innen rammen av den sikre³ utvekslingen av opplysninger omfattet av denne protokoll for å fremme effektiv gjennomføring av protokollen, og
 - f) innen rammen av de midler og ressurser de har til rådighet, samarbeide for å skaffe økonomiske ressurser til effektiv gjennomføring av protokollen gjennom bilaterale og multilaterale finansieringsmekanismer.
2. Ved gjennomføringen av sine forpliktelser etter denne protokoll skal partene sikre mest mulig åpenhet med hensyn til eventuell samhandling med tobakksindustrien.

Artikkel 5

Vern av personopplysninger

Ved gjennomføringen av denne protokoll skal partene, med forbehold for nasjonal rett, gi enkeltmenneskers personopplysninger vern uten hensyn til nasjonalitet eller oppholdssted, idet de tar hensyn til internasjonale standarder for vern av personopplysninger.

Del III: Kontroll med forsyningskjeden

Artikkel 6

Bevilling, tilsvarende godkjenning eller kontrollordning

1. For å oppfylle målsettingene i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader og med sikte på å motarbeide ulovlig handel med tobakksvarer og produksjonsutstyr, skal hver part forby enhver fysisk eller juridisk per-

³ Sikker utveksling av opplysninger mellom to parter innebærer at opplysningene ikke kan fanges opp eller manipuleres (forfalskes). Opplysninger utvekslet mellom de to partene kan med andre ord ikke leses eller endres av en tredjepart.

- any of the following activities by any natural or legal person except pursuant to a licence or equivalent approval (hereafter “licence”) granted, or control system implemented, by a competent authority in accordance with national law:
- (a) manufacture of tobacco products and manufacturing equipment; and
 - (b) import or export of tobacco products and manufacturing equipment.
2. Each Party shall endeavour to license, to the extent considered appropriate, and when the following activities are not prohibited by national law, any natural or legal person engaged in:
- (a) retailing of tobacco products;
 - (b) growing of tobacco, except for traditional small-scale growers, farmers and producers;
 - (c) transporting commercial quantities of tobacco products or manufacturing equipment; and
 - (d) wholesaling, brokering, warehousing or distribution of tobacco and tobacco products or manufacturing equipment.
3. With a view to ensuring an effective licensing system, each Party shall:
- (a) establish or designate a competent authority or authorities to issue, renew, suspend, revoke and/or cancel licences, subject to the provisions of this Protocol, and in accordance with its national law, to conduct the activities specified in paragraph 1;
 - (b) require that each application for a licence contains all the requisite information about the applicant, which should include, where applicable:
 - (i) where the applicant is a natural person, information regarding his or her identity, including full name, trade name, business registration number (if any), applicable tax registration numbers (if any) and any other information to allow identification to take place;
 - (ii) when the applicant is a legal person, information regarding its identity, including full legal name, trade name, business registration number, date and place of incorporation, location of corporate headquarters and principal place of business, applicable tax registration numbers, copies of articles of incorporation or equivalent documents, its corporate affiliates, names of its directors and
- son å utøve en av følgende virksomhetsaktiviteter unntatt i tilfeller der en ansvarlig myndighet i samsvar med nasjonal rett har utstedt en bevilling eller tilsvarende godkjenning (heretter kalt «bevilling») eller innført en kontrollordning:
- a) tilvirkning av tobakksvarer og produksjonsutstyr, og
 - b) innførsel eller utførsel av tobakksvarer og produksjonsutstyr.
2. Hver part skal i den grad den finner det hensiktsmessig, og dersom virksomheten under ikke er forbudt etter nasjonal rett, gjøre hva den kan for å kreve bevilling av enhver fysisk eller juridisk person som driver
- a) detalj salg av tobakksvarer
 - b) dyrking av tobakk, med unntak av tradisjonelle småskaladyrkere, -bønder og -produsenter
 - c) transport av tobakksvarer eller produksjonsutstyr i mengder av kommersiell betydning
 - d) engrossalg, formidling, lagring eller distribusjon av tobakk og tobakksvarer eller produksjonsutstyr.
3. I den hensikt å sørge for en effektiv bevillingsordning skal hver part
- a) etablere eller utpeke én eller flere ansvarlige myndigheter som, med forbehold for bestemmelsene i denne protokoll og i samsvar med nasjonal rett, skal utstede, fornye, suspendere, tilbakekalle og/eller inndra bevillinger til å drive virksomhet som nærmere angitt i nr. 1,
 - b) kreve at hver søknad om bevilling inneholder alle foreskrevne opplysninger om søkeren, særlig, alt etter hva som er relevant:
 - i) dersom søkeren er en fysisk person, opplysninger om hans eller hennes identitet, herunder fullt navn, firmanavn, foretaksnummer (eventuelt), gjeldende skatteregistreringsnumre (eventuelt) og alle andre opplysninger som muliggjør identifisering,
 - ii) dersom søkeren er en juridisk person, opplysninger om den juridiske persons identitet, herunder fullt offisielt navn, firmanavn, foretaksnummer, stiftelsesdato og -sted, hovedkontorets og hovedforretningsstedets beliggenhet, gjeldende skatteregistreringsnumre, kopier av vedtekter eller tilsvarende dokumenter, tilknyttede foretak, navn på styrets medlemmer og enhver utpekt rettslige representant, samt alle andre

- of any designated legal representatives, including any other information to allow identification to take place;
- (iii) precise business location of the manufacturing unit(s), warehouse location and production capacity of the business run by the applicant;
- (iv) details of the tobacco products and manufacturing equipment covered by the application, such as product description, name, registered trade mark if any, design, brand, model or make and serial number of the manufacturing equipment;
- (v) description of where manufacturing equipment will be installed and used;
- (vi) documentation or a declaration regarding any criminal records;
- (vii) complete identification of the bank accounts intended to be used in the relevant transactions and other relevant payment details; and
- (viii) a description of the intended use and intended market of sale of the tobacco products, with particular attention to ensuring that tobacco product production or supply is commensurate with reasonably anticipated demand;
- (c) monitor and collect, where applicable, any licence fees that may be levied and consider using them in effective administration and enforcement of the licensing system or for public health or any other related activity in accordance with national law;
- (d) take appropriate measures to prevent, detect and investigate any irregular or fraudulent practices in the operation of the licensing system;
- (e) undertake measures such as periodic review, renewal, inspection or audit of licences where appropriate;
- (f) establish, where appropriate, a time frame for expiration of licences and subsequent requisite reapplication or updating of application information;
- (g) oblige any licensed natural or legal person to inform the competent authority in advance of any change of location of their business or any significant change in information relevant to the activities as licensed;
- opplysninger som muliggjør identifisering,
- iii) produksjonsenheten(e)s nøyaktige beliggenhet, lagerets/lagrenes beliggenhet og produksjonskapasiteten til foretaket søkeren driver,
- iv) detaljerte opplysninger om tobakksvarene og produksjonsutstyret omfattet av søknaden, som varebeskrivelse, navn, eventuelt registrert varemerke, design, merke, modell eller fabrikat og serienummer for produksjonsutstyret,
- v) beskrivelse av stedet der produksjonsutstyret skal installeres og brukes,
- vi) dokumentasjon eller erklæring med opplysning om eventuelle oppføringer i reaksjonsregistre,
- vii) fullstendige opplysninger om bankkonti som er tenkt benyttet for relevante transaksjoner og andre relevante betalingsopplysninger, og
- viii) beskrivelse av hvordan tobakksvarene er tenkt brukt, og av det markedet de er tenkt omsatt i, med særlig oppmerksomhet på å sikre at produksjonen eller tilbudet av tobakksvarer står i forhold til den etterspørsel som med rimelighet kan forventes,
- c) overvåke og innkreve, dersom det er relevant, eventuelle bevillingsavgifter og vurdere å bruke dem på effektiv forvaltning og håndheving av bevillingsordningen eller på folkehelse eller på annen tilknyttet virksomhet i samsvar med nasjonal rett,
- d) treffe hensiktsmessige tiltak for å forebygge, avdekke og etterforske uregelmessigheter eller svikaktig praksis i driften av bevillingsordningen,
- e) treffe tiltak som periodisk gjennomgang, fornyelse, kontroll eller revisjon av bevillinger dersom det er relevant,
- f) fastsette, dersom det er relevant, en tidsramme for når bevillinger utløper, og for når det skal inngis ny søknad, eller for når opplysningene gitt i søknaden skal ajourføres,
- g) pålegge enhver fysisk eller juridisk person som innehar bevilling, å underrette ansvarlig myndighet på forhånd om endring av virksomhetens beliggenhet eller om enhver vesentlig endring av opplysninger som er relevante for de virksomhetsaktiviteter det er gitt bevilling til,

- (h) oblige any licensed natural or legal person to inform the competent authority, for appropriate action, of any acquisition or disposal of manufacturing equipment; and
- (i) ensure that the destruction of any such manufacturing equipment or any part thereof, shall take place under the supervision of the competent authority.
4. Each Party shall ensure that no licence shall be assigned and/or transferred without receipt from the proposed licensee of the appropriate information contained in paragraph 3, and without prior approval from the competent authority.
 5. Five years following the entry into force of this Protocol, the Meeting of the Parties shall ensure at its next session that evidence-based research is conducted to ascertain whether any key inputs exist that are essential to the manufacture of tobacco products, are identifiable and can be subject to an effective control mechanism. On the basis of such research, the Meeting of the Parties shall consider appropriate action.
- h) pålegge enhver fysisk eller juridisk person som innehar bevilling, å underrette ansvarlig myndighet om anskaffelse eller avhendelse av produksjonsutstyr, slik at myndigheten kan treffe hensiktsmessige tiltak, og
- i) påse at destruering av produksjonsutstyr som nevnt eller del av slikt utstyr skal finne sted under tilsyn av ansvarlig myndighet.
4. Hver part skal påse at bevillinger ikke avhendes og/eller overdras uten at relevante opplysninger som oppgitt i nr. 3 er mottatt fra den foreslåtte innehaveren, og uten at det foreligger forhåndsgodkjenning fra ansvarlig myndighet.
 5. Fem år etter at denne protokoll er trådt i kraft, skal Partsmøtet på sitt påfølgende møte påse at det gjøres faktabasert forskning for å finne ut om det er mulig å påvise vesentlige produksjonsfaktorer som er uunnværlige i tilvirkningen av tobakksvare, og underkaste dem en effektiv kontrollmekanisme. På grunnlag av forskning som nevnt skal Partsmøtet vurdere hensiktsmessige tiltak.

Article 7

Due diligence

1. Each Party shall require, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, that all natural and legal persons engaged in the supply chain of tobacco, tobacco products and manufacturing equipment:
 - (a) conduct due diligence before the commencement of and during the course of, a business relationship;
 - (b) monitor the sales to their customers to ensure that the quantities are commensurate with the demand for such products within the intended market of sale or use; and
 - (c) report to the competent authorities any evidence that the customer is engaged in activities in contravention of its obligations arising from this Protocol.
2. Due diligence pursuant to paragraph 1 shall, as appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, include, inter alia, requirements for customer identification, such as obtaining and updating information relating to the following:

Artikkel 7

Kundekontroll

1. Hver part skal i samsvar med nasjonal rett og målsettingene i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader, kreve at alle fysiske og juridiske personer som inngår i forsyningskjeden av tobakk, tobakksvare og produksjonsutstyr,
 - a) foretar kundekontroll før et forretningsforhold etableres, og mens det består,
 - b) overvåker salget til sine kunder for å sikre at mengdene står i forhold til etterspørselen etter varene i det marked der de er tenkt omsatt eller brukt,
 - c) melde fra til ansvarlige myndigheter om forhold som bekrefter at kunden er engasjert i virksomhetsaktiviteter som er i strid med hans forpliktelser etter denne protokoll.
2. Kundekontroll etter nr. 1 skal, dersom det er hensiktsmessig og i samsvar med nasjonal rett og målsettingene i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader, omfatte blant annet krav med formål å identifisere kunden, for eksempel ved å innhente og ajourføre opplysninger om følgende forhold:

- (a) establishing that the natural or legal person holds a licence in accordance with Article 6;
- (b) when the customer is a natural person, information regarding his or her identity, including full name, trade name, business registration number (if any), applicable tax registration numbers (if any) and verification of his or her official identification;
- (c) when the customer is a legal person, information regarding its identity, including full name, trade name, business registration number, date and place of incorporation, location of corporate headquarters and principal place of business, applicable tax registration numbers, copies of articles of incorporation or equivalent documents, its corporate affiliates, names of its directors and any designated legal representatives, including the representatives' names and verification of their official identification;
- (d) a description of the intended use and intended market of sale of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and
- (e) a description of the location where manufacturing equipment will be installed and used.
3. Due diligence pursuant to paragraph 1 may include requirements for customer identification, such as obtaining and updating information relating to the following:
- (a) documentation or a declaration regarding any criminal records; and
- (b) identification of the bank accounts intended to be used in transactions.
4. Each Party shall, on the basis of the information reported in paragraph 1(c), take all necessary measures to ensure compliance with the obligations arising from this Protocol, which may include the designation of a customer within the jurisdiction of the Party to become a blocked customer as defined by national law.
- a) opplysninger som godtgjør at den fysiske eller juridiske personen innehar bevilning i samsvar med artikkel 6,
- b) dersom kunden er en fysisk person, opplysninger om hans eller hennes identitet, herunder fullt navn, firmanavn, foretaksnummer (eventuelt), gjeldende skatteregistreringsnumre (eventuelt) og kontroll av hans eller hennes offisielle legitimasjonsbevis,
- c) dersom kunden er en juridisk person, opplysninger om den juridiske personens identitet, herunder fullt navn, firmanavn, foretaksnummer, stiftelsesdato og -sted, hovedkontorets og hovedforretningsstedets beliggenhet, gjeldende skatteregistreringsnumre, kopier av vedtekter eller tilsvarende dokumenter, tilknyttede foretak, navn på styrets medlemmer og enhver utpekt rettslig representant, herunder representantenes navn og kontroll av deres offisielle legitimasjonsbevis,
- d) beskrivelse av hvordan tobakk, tobakksvarer og produksjonsutstyr er tenkt brukt, samt av det marked de er tenkt omsatt i, og
- e) beskrivelse av stedet der produksjonsutstyr skal installeres og brukes.
3. Kundekontroll etter nr. 1 kan omfatte krav med formål å identifisere kunden, for eksempel ved å innhente og ajourføre opplysninger om følgende:
- a) dokumentasjon eller erklæring med opplysning om eventuelle oppføringer i reaksjonsregistre, og
- b) nærmere angivelse av bankkonti som er tenkt benyttet i forbindelse med transaksjoner.
4. Hver part skal, på grunnlag av opplysninger meddelt i henhold til nr. 1 bokstav c), treffe alle nødvendige tiltak for å sikre overholdelse av forpliktelsene som følger av denne protokoll, noe som kan omfatte forbud mot å handle med en kunde innenfor vedkommende parts jurisdiksjonsområde, som definert i nasjonal rett.

Article 8

Tracking and tracing

1. For the purposes of further securing the supply chain and to assist in the investigation of illicit trade in tobacco products, the Parties agree to establish within five years of entry into force of this Protocol a global tracking and tracing regime, comprising national and/or

Artikkel 8

Merking og sporing

1. For skape større sikkerhet i forsyningskjeden og bistå ved etterforskning av ulovlig handel med tobakksvarer, er partene enige om å opprette, innen fem år etter at denne protokoll er trådt i kraft, en global merking og sporingsordning med nasjonale og/eller regionale

- regional tracking and tracing systems and a global information-sharing focal point located at the Convention Secretariat of the WHO Framework Convention on Tobacco Control and accessible to all Parties, enabling Parties to make enquiries and receive relevant information.
2. Each Party shall establish, in accordance with this Article, a tracking and tracing system, controlled by the Party for all tobacco products that are manufactured in or imported onto its territory taking into account their own national or regional specific needs and available best practice.
 3. With a view to enabling effective tracking and tracing, each Party shall require that unique, secure and non-removable identification markings (hereafter called unique identification markings), such as codes or stamps, are affixed to or form part of all unit packets and packages and any outside packaging of cigarettes within a period of five years and other tobacco products within a period of ten years of entry into force of this Protocol for that Party.
 - 4.1 Each Party shall, for purposes of paragraph 3, as part of the global tracking and tracing regime, require that the following information be available, either directly or accessible by means of a link, to assist Parties in determining the origin of tobacco products, the point of diversion where applicable, and to monitor and control the movement of tobacco products and their legal status:
 - (a) date and location of manufacture;
 - (b) manufacturing facility;
 - (c) machine used to manufacture tobacco products;
 - (d) production shift or time of manufacture;
 - (e) the name, invoice, order number and payment records of the first customer who is not affiliated with the manufacturer;
 - (f) the intended market of retail sale;
 - (g) product description;
 - (h) any warehousing and shipping;
 - (i) the identity of any known subsequent purchaser; and
 - (j) the intended shipment route, the shipment date, shipment destination, point of departure and consignee.
 - 4.2 The information in subparagraphs (a), (b), (g) and where available (f), shall form part of the unique identification markings.
- sporingssystemer samt et globalt knutepunkt for informasjonsutveksling som er lagt til sekretariatet for WHOs rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader, og som er tilgjengelig for alle parter og gjør det mulig for dem å drive etterforskning og motta relevant informasjon.
2. Hver part skal i samsvar med denne artikkel opprette et merkings- og sporingssystem kontrollert av parten selv for alle tobakksvare tilvirket på, eller innført til, dens territorium, idet den tar hensyn til sine egne nasjonale eller regionale spesifikke behov og bygger på beste tilgjengelige praksis.
 3. For å muliggjøre effektiv merking og sporing skal hver part kreve at entydige, sikre og ikke-avtagbare identifikasjonsmerker (heretter kalt «entydige identifikasjonsmerker»), som koder eller merker, påføres hver enkelt sigarett-pakke og -kartong og all utvendig sigarett-emballasje eller utgjør en del av dem innen et tidsrom av fem år etter at denne protokoll er trådt i kraft, og påføres øvrige tobakksvare eller utgjør en del av dem innen et tidsrom av ti år etter at denne protokoll er trådt i kraft.
 - 4.1 Hver part skal for formålene i nr. 3, som ledd i den globale merkings- og sporingssystemet, kreve at følgende opplysninger gjøres tilgjengelige, enten direkte eller ved hjelp av en lenke, for å hjelpe partene å fastslå hvor tobakksvare kommer fra, eventuelt hvor de tar en irregulær vei, og å overvåke og kontrollere tobakksvarens bevegelser og deres rettslige status:
 - a) tilvirkningsdato og -sted
 - b) tilvirkningsanlegg
 - c) maskin brukt til tilvirkning av tobakksvare
 - d) produksjonsskift eller tilvirkningstidspunkt
 - e) navn, fakturanummer, ordrenummer og betalingsdokumenter med hensyn til den første kunden som ikke er en virksomhet tilknyttet tilvirkeren
 - f) marked der varene er tenkt omsatt i detalj
 - g) varebeskrivelse
 - h) eventuelt lagring og forsendelse
 - i) identiteten til alle kjente påfølgende kjøpere
 - j) planlagt forsendelsesrute, forsendelsesdato, bestemmelsessted, avgangssted og mottaker.
 - 4.2 Opplysningene i bokstav a), b) og g) og, dersom de foreligger, i bokstav f) skal utgjøre en del av det entydige identifikasjonsmerket.

- 4.3 Where the information in subparagraph (f) is not available at the time of marking, Parties shall require the inclusion of such information in accordance with Article 15.2(a) of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.
5. Each Party shall require, within the time limits specified in this Article, that the information set out in paragraph 4 is recorded, at the time of production, or at the time of first shipment by any manufacturer or at the time of import onto its territory.
6. Each Party shall ensure that the information recorded under paragraph 5 is accessible by that Party by means of a link with the unique identification markings required under paragraphs 3 and 4.
7. Each Party shall ensure that the information recorded in accordance with paragraph 5, as well as the unique identification markings rendering such information accessible in accordance with paragraph 6 shall be included in a format established or authorized by the Party and its competent authorities.
8. Each Party shall ensure that the information recorded under paragraph 5 is accessible to the global information-sharing focal point on request, subject to paragraph 9, through a standard electronic secure interface with its national and/or regional central point. The global information-sharing focal point shall compile a list of the competent authorities of Parties and make the list available to all Parties.
9. Each Party or the competent authority shall:
- have access to the information outlined in paragraph 4 in a timely manner by making a query to the global information-sharing focal point;
 - request such information only where it is necessary for the purpose of detection or investigation of illicit trade in tobacco products;
 - not unreasonably withhold information;
 - answer the information requests in relation to paragraph 4, in accordance with its national law; and
 - protect and treat as confidential, as mutually agreed, any information that is exchanged.
10. Each Party shall require the further development and expansion of the scope of the applicable tracking and tracing system up to the point that all duties, relevant taxes, and where appropriate, other obligations have been
- 4.3 Dersom opplysningene i bokstav f) ikke foreligger på merkingstidspunktet, skal partene kreve at de tas med i samsvar med artikkel 15 nr. 2 bokstav a) i WHOs rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader.
5. Hver part skal innen tidsfrister som nærmere angitt i denne artikkel kreve at opplysningene nevnt i nr. 4 registreres på tidspunktet for tilvirkningen eller en tilvirkers første forsendelse eller på tidspunktet for innførsel til dens territorium.
6. Hver part skal påse at opplysningene registrert etter nr. 5 er tilgjengelige for den via en lenke med de entydige identifikasjonsmerkene som kreves etter nr. 3 og 4.
7. Hver part skal påse at opplysningene registrert etter nr. 5, samt de entydige identifikasjonsmerkene som gjør opplysninger som nevnt tilgjengelige i samsvar med nr. 6, har et format som parten og dens ansvarlige myndigheter har fastsatt eller tillatt.
8. Hver part skal påse at opplysningene registrert etter nr. 5 på anmodning er tilgjengelige for det globale knutepunktet for informasjonsutveksling, med forbehold for nr. 9, ved bruk av et elektronisk sikkert grensesnitt av standard type til dens nasjonale og/eller regionale sentralpunkt. Det globale knutepunktet for informasjonsutveksling skal utarbeide en liste over partenes ansvarlige myndigheter og gjøre listen tilgjengelig for alle parter.
9. Hver part eller dens ansvarlige myndighet skal
- ha tilgang til opplysningene nevnt i nr. 4 i god tid ved å rette en henvendelse til det globale knutepunktet for informasjonsutveksling,
 - anmode om opplysninger som nevnt bare dersom det er nødvendig for å avdekke eller etterforske ulovlig handel med tobakksvarer,
 - ikke uten rimelig grunn avslå å meddele opplysninger,
 - besvare anmodninger om opplysninger i forbindelse med nr. 4 i samsvar med nasjonal rett,
 - etter innbyrdes avtale, verne alle opplysninger som utveksles, og behandle dem fortrolig.
10. Hver part skal kreve at det gjeldende merkings- og sporingssystemet utvikles og utvides ytterligere slik at det anvendes inntil all toll og relevante avgifter som får anvendelse, er blitt betalt og eventuelt andre forpliktelser er blitt

discharged at the point of manufacture, import or release from customs or excise control.

11. Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations, as mutually agreed, in sharing and developing best practices for tracking and tracing systems including:
 - (a) facilitation of the development, transfer and acquisition of improved tracking and tracing technology, including knowledge, skills, capacity and expertise;
 - (b) support for training and capacity-building programmes for Parties that express such a need; and
 - (c) further development of the technology to mark and scan unit packets and packages of tobacco products to make accessible the information listed in paragraph 4.
12. Obligations assigned to a Party shall not be performed by or delegated to the tobacco industry.
13. Each Party shall ensure that its competent authorities, in participating in the tracking and tracing regime, interact with the tobacco industry and those representing the interests of the tobacco industry only to the extent strictly necessary in the implementation of this Article.
14. Each Party may require the tobacco industry to bear any costs associated with that Party's obligations under this Article.

Article 9

Record-keeping

1. Each Party shall require, as appropriate, that all natural and legal persons engaged in the supply chain of tobacco, tobacco products and manufacturing equipment maintain complete and accurate records of all relevant transactions. Such records must allow for the full accountability of materials used in the production of their tobacco products.
2. Each Party shall, as appropriate, require persons licensed in accordance with Article 6 to provide, on request, the following information to the competent authorities:
 - (a) general information on market volumes, trends, forecasts and other relevant information; and
 - (b) the quantities of tobacco products and manufacturing equipment in the licensee's possession, custody or control kept in stock, in tax and customs warehouses

oppfylt på stedet der varene tilvirkes, innføres eller frigis for fri omsetning.

11. Partene skal etter innbyrdes avtale samarbeide med hverandre og med kompetente internasjonale organisasjoner om å utveksle og utvikle beste praksis med hensyn til merking- og sporingssystemer, herunder
 - a) fremme utvikling, overføring og anskaffelse av forbedret merking- og sporingsteknologi, herunder kunnskap, kompetanse, kapasitet og ekspertise,
 - b) avgi støtte til opplærings- og kapasitetsbyggingsprogrammer for parter som gir uttrykk for et slikt behov, og
 - c) videreutvikle teknologien for merking og skanning av enkeltpakker og andre enheter med tobakksvarer slik at opplysningene oppført på listen i nr. 4 gjøres tilgjengelige.
12. Forpliktelsene pålagt en part skal ikke oppfylles av tobakksindustrien eller delegeres til den.
13. Hver part skal påse at dens ansvarlige myndigheter innen rammen av deltakelsen i merking- og sporingssystemene ikke samhandler med tobakksindustrien og de som representerer tobakksindustriens interesser, mer enn det som er høyst nødvendig for å gjennomføre denne artikkel.
14. Hver part kan kreve av tobakksindustrien at den dekker alle kostnader forbundet med partens forpliktelser etter denne artikkel.

Artikkel 9

Bokføring

1. Hver part skal om nødvendig kreve at alle fysiske og juridiske personer som inngår i forsyningskjeden for tobakk, tobakksvarer og produksjonsutstyr, bokfører fullstendig og nøyaktig oversikt over alle relevante transaksjoner. Bokføring som nevnt skal gjøre det mulig å redegjøre for materialer brukt i tilvirkningen av tobakksvarene på en fyllestgjørende måte.
2. Hver part skal om nødvendig kreve av personer meddelt bevilgning i samsvar med artikkel 6 at de på anmodning gir ansvarlige myndigheter følgende opplysninger:
 - a) generelle opplysninger om markedsvolumer, tendenser, prognoser og andre relevante opplysninger, og
 - b) mengdene av tobakksvarer og produksjonsutstyr som bevillingshaveren, den dagen anmodningen fremsettes, er i besittelse av, oppbevarer eller har kontroll over

- under the regime of transit or transhipment or duty suspension as of the date of the request.
3. With respect to tobacco products and manufacturing equipment sold or manufactured on the territory of the Party for export, or subject to duty- suspended movement in transit or transhipment on the territory of the Party, each Party shall, as appropriate, require that persons licensed in accordance with Article 6, provide, on request, to the competent authorities in the country of departure (electronically, where the infrastructure exists) at the time of departure from their control with the following information:
 - (a) the date of shipment from the last point of physical control of the products;
 - (b) the details concerning the products shipped (including brand, amount, warehouse);
 - (c) the intended shipping routes and destination;
 - (d) the identity of the natural or legal person(s) to whom the products are being shipped;
 - (e) the mode of transportation, including the identity of the transporter;
 - (f) the expected date of arrival of the shipment at the intended shipping destination; and
 - (g) intended market of retail sale or use.
 4. If feasible, each Party shall require that retailers and tobacco growers, except for traditional growers working on a non-commercial basis, maintain complete and accurate records of all relevant transactions in which they engage, in accordance with its national law.
 5. For the purposes of implementing paragraph 1, each Party shall adopt effective legislative, executive, administrative or other measures to require that all records are:
 - (a) maintained for a period of at least four years;
 - (b) made available to the competent authorities; and
 - (c) maintained in a format, as required by the competent authorities.
 6. Each Party shall, as appropriate and subject to national law, establish a system for sharing details contained in all records kept in accordance with this Article with other Parties.
 7. Parties shall endeavour to cooperate, with each other and with competent international organizations, in progressively sharing and developing improved systems for record-keeping.
- på lager eller på avgifts- og tollager i henhold til en transitterings-, omlastings- eller suspensjonsordning.
3. Med hensyn til tobakksvarer og produksjonsutstyr som er solgt eller tilvirket på partens territorium med sikte på utførsel, eller som er underlagt tollsuspensjon i henhold til en transitterings- eller omlastingsprosedyre på partens territorium, skal hver part om nødvendig kreve at personer meddelt bevilling i samsvar med artikkel 6 på anmodning gir ansvarlige myndigheter i avsenderlandet (elektronisk dersom det finnes infrastruktur), når varene eller utstyret forlater nevnte myndigheters kontroll, følgende opplysninger:
 - a) dato for forsendelse fra det siste punktet der varene var gjenstand for fysisk kontroll,
 - b) detaljerte opplysninger om varene i forsendelsen (herunder merke, mengde, lager),
 - c) planlagte forsendelsesruter og bestemmelsessted,
 - d) identiteten til den (de) fysiske eller juridiske personen(e) som varenes sendes til,
 - e) transportmåte, herunder transportørens identitet,
 - f) forventet dato for forsendelsens ankomst på det planlagte bestemmelsesstedet, og
 - g) marked der varene eller utstyret er tenkt omsatt i detalj eller brukt.
 4. Om mulig skal hver part kreve at detaljister og tobakksdyrkere, med unntak av tradisjonelle dyrkere som arbeider på ikke-kommersiell basis, bokfører fullstendig og nøyaktig oversikt over alle relevante transaksjoner, i samsvar med partens nasjonale rett.
 5. For å gjennomføre nr. 1 skal hver part vedta effektive tiltak av lovgivningsmessig, iverksettende, administrativ eller annen art for å kreve at oversikt over alle bokførte transaksjoner
 - a) oppbevares i et tidsrom av minst fire år,
 - b) gjøres tilgjengelige for ansvarlige myndigheter, og
 - c) føres i den form ansvarlige myndigheter krever.
 6. Hver part skal ved behov og med forbehold for nasjonal rett etablere et system for utveksling med andre parter av oversikt over bokførte transaksjoner i samsvar med denne artikkel.
 7. Partene skal gjøre hva de kan for å samarbeide med hverandre og med kompetente internasjonale organisasjoner for gradvis å utveksle og utvikle forbedrede systemer for bokføring.

*Article 10***Security and preventive measures**

1. Each Party shall, where appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, require that all natural and legal persons subject to Article 6 take the necessary measures to prevent the diversion of tobacco products into illicit trade channels, including, inter alia:
 - (a) reporting to the competent authorities:
 - (i) the cross-border transfer of cash in amounts stipulated in national law or of cross-border payments in kind; and
 - (ii) all “suspicious transactions”; and
 - (b) supplying tobacco products or manufacturing equipment only in amounts commensurate with the demand for such products within the intended market of retail sale or use.
2. Each Party shall, where appropriate, consistent with its national law and the objectives of the WHO Framework Convention on Tobacco Control, require that payments for transactions carried out by natural or legal persons subject to Article 6 be allowed only in the currency and in the same amount as the invoice, and only through legal modes of payment from financial institutions located on the territory of the intended market and shall not be operated through any other alternative remittance system.
3. A Party may require that payments carried out by natural or legal persons subject to Article 6 for materials used for the manufacture of tobacco products in its jurisdiction be allowed only in the currency and in the same amount as the invoice, and only through legal modes of payment from financial institutions located on the territory of the intended market and shall not be operated through any other alternative remittance system.
4. Each Party shall ensure that any contravention of the requirements of this Article is subject to appropriate criminal, civil or administrative procedures and effective, proportionate and dissuasive sanctions including, as appropriate, suspension or cancellation of a licence.

*Artikkel 10***Sikrings- og forebyggingstiltak**

1. Hver part skal ved behov og i samsvar med nasjonal rett og målsettingene i WHO's ramme-konvensjon om forebygging av tobakkskader, kreve at alle fysiske og juridiske personer nevnt i artikkel 6 treffer nødvendige tiltak for å forebygge at tobakksvarer tar en irregulær vei inn i ulovlige handelskanaler, og bl.a.
 - a) melder fra til ansvarlige myndigheter
 - i) om grensekryssende overførslar av kontanter med beløp fastsatt i nasjonal rett eller om grensekryssende betaling i naturalier, og
 - ii) alle «mistenkelige transaksjoner», og
 - b) forsyner markedet med tobakksvarer eller produksjonsutstyr bare i mengder som står i forhold til etterspørselen etter varer som nevnt i det markedet der de er tenkt omsatt i detalj eller brukt.
2. Hver part skal eventuelt og i samsvar med nasjonal rett og målsettingene i WHO's ramme-konvensjon om forebygging av tobakkskader, kreve at betaling for transaksjoner foretatt av fysiske eller juridiske personer nevnt i artikkel 6 tillates bare i den valuta og med det beløp som fremgår av fakturaen, og bare ved bruk av lovlige betalingsmidler utstedt av finansinstitusjoner hjemmehørende i territoriet der tobakksvarene er ment å bringes i omsetning, og ikke gjennom noe annet alternativt system for overførsel av penger.
3. En part kan kreve at betalinger foretatt av fysiske eller juridiske personer nevnt i artikkel 6 for materialer brukt i tilvirkningen av tobakksvarer i dens jurisdiksjon, tillates bare i den valuta og med det beløp som fremgår av fakturaen, og bare ved bruk av lovlige betalingsmidler utstedt av finansinstitusjoner hjemmehørende i territoriet der tobakksvarene er ment å bringes i omsetning, og ikke gjennom noe annet alternativt system for overførsel av penger.
4. Hver part skal påse at overtredelse av kravene i denne artikkel er gjenstand for hensiktsmessige straffe-, sivil- og forvaltningsrettslige prosedyrer og effektive, forholdsmessige og avskrekkende sanksjoner, herunder eventuelt suspensjon eller inndragning av bevilging.

*Article 11***Sale by Internet, telecommunication or any other evolving technology**

1. Each Party shall require that all legal and natural persons engaged in any transaction with regard to tobacco products through Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale comply with all relevant obligations covered by this Protocol.
2. Each Party shall consider banning retail sales of tobacco products through Internet-, telecommunication- or any other evolving technology-based modes of sale.

*Article 12***Free zones and international transit**

1. Each Party shall, within three years of the entry into force of this Protocol for that Party, implement effective controls on all manufacturing of, and transactions in, tobacco and tobacco products, in free zones, by use of all relevant measures as provided in this Protocol.
2. In addition, the intermingling of tobacco products with non-tobacco products in a single container or any other such similar transportation unit at the time of removal from free zones shall be prohibited.
3. Each Party shall, in accordance with national law, adopt and apply control and verification measures to the international transit or transshipment, within its territory, of tobacco products and manufacturing equipment in conformity with the provisions of this Protocol in order to prevent illicit trade in such products.

*Article 13***Duty free sales**

1. Each Party shall implement effective measures to subject any duty free sales to all relevant provisions of this Protocol, taking into consideration Article 6 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.
2. No later than five years following the entry into force of this Protocol, the Meeting of the Parties shall ensure at its next session that evidence-based research is conducted to ascertain the extent of illicit trade in tobacco products related to duty free sales of such products.

*Artikkel 11***Salg ved bruk av internett, telekommunikasjonsmidler eller annen ny teknologi**

1. Hver part skal kreve at alle juridiske og fysiske personer som gjennomfører transaksjoner som gjelder tobakksvarer, ved bruk av internett, telekommunikasjonsmidler eller annen salgsmåte basert på en ny teknologi, overholder alle relevante forpliktelser fastsatt i denne protokoll.
2. Hver part skal vurdere å forby detaljsalg av tobakksvarer ved bruk av internett, telekommunikasjonsmidler eller annen salgsmåte basert på en ny teknologi.

*Artikkel 12***Frisoner og internasjonal transittering**

1. Hver part skal innen tre år etter at denne protokoll er trådt i kraft for den, ved bruk av alle relevante tiltak som fastsatt i denne protokoll gjennomføre effektive kontroller av all tilvirkning av, og alle transaksjoner med, tobakk og tobakksvarer i frisoner.
2. I tillegg skal det være forbudt å blande tobakksvarer og andre varer i én og samme container eller liknende transportenhet ved utførsel fra frisoner.
3. Hver part skal i samsvar med nasjonal rett vedta kontroll- og verifiseringstiltak og anvende dem for internasjonal transittering eller omlasting på dens territorium av tobakksvarer og produksjonsutstyr i samsvar med bestemmelsene i denne protokoll for å forebygge ulovlig handel med varer som nevnt.

*Artikkel 13***Avgiftsfritt salg**

1. Hver part skal gjennomføre effektive tiltak for at alle relevante bestemmelser i denne protokoll skal omfatte alt avgiftsfritt salg, idet de skal ta hensyn til artikkel 6 i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakkskader.
2. Senest fem år etter at denne protokoll er trådt i kraft, skal Partsmøtet på sitt påfølgende møte påse at det gjøres faktabasert forskning for å fastslå omfanget av ulovlig handel med tobakksvarer i forbindelse med avgiftsfritt salg av varer som nevnt. På grunnlag av slik

On the basis of such research, the Meeting of the Parties shall consider appropriate further action.

forskning skal Partsmøtet vurdere ytterligere hensiktsmessige tiltak.

Part IV: Offences

Article 14

Unlawful conduct including criminal offences

1. Each Party shall adopt, subject to the basic principles of its domestic law, such legislative and other measures as may be necessary to establish all of the following conduct as unlawful under its domestic law:
 - (a) manufacturing, wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting tobacco, tobacco products or manufacturing equipment contrary to the provisions of this Protocol;
 - (b) (i) manufacturing, wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting tobacco, tobacco products or manufacturing equipment without the payment of applicable duties, taxes and other levies or without bearing applicable fiscal stamps, unique identification markings, or any other required markings or labels;
 - (ii) any other acts of smuggling or attempted smuggling of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment not covered by paragraph (b) (i);
 - (c) (i) any other form of illicit manufacture of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, or tobacco packaging bearing false fiscal stamps, unique identification markings, or any other required markings or labels;
 - (ii) wholesaling, brokering, selling, transporting, distributing, storing, shipping, importing or exporting of illicitly manufactured tobacco, illicit tobacco products, products bearing false fiscal stamps and/ or other required markings or labels, or illicit manufacturing equipment;
 - (d) mixing of tobacco products with non-tobacco products during progression through the supply chain, for the purpose of concealing or disguising tobacco products;
 - (e) intermingling of tobacco products with non-tobacco products in contravention of Article 12.2 of this Protocol;

Del IV: Lovbrudd

Artikkel 14

Rettsstridig atferd, herunder straffbare handlinger

1. Hver part skal, med forbehold for de grunnleggende prinsippene i nasjonal rett, vedta lovgivning og andre tiltak som er nødvendige for å kunne fastsette at all atferd som følger, er rettsstridig etter nasjonal rett:
 - a) tilvirkning, engrossalg, formidling, omsetning, transport, distribusjon, lagring, forsendelse, innførsel eller utførsel av tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr i strid med bestemmelsene i denne protokoll,
 - b) i) tilvirkning, engrossalg, formidling, omsetning, transport, distribusjon, lagring, forsendelse, innførsel eller utførsel av tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr uten å betale gjeldende toll og avgifter og andre beløp eller uten å påføre gjeldende avgiftsmerker, entydige identifikasjonsmerker eller andre foreskrevne merker eller etiketter,
 - ii) all annen smugling eller forsøk på smugling av tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr som ikke omfattes av bokstav b) i),
 - c) i) alle andre former for ulovlig tilvirkning av tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr eller tobakksemballasje påført avgiftsmerker, entydige identifikasjonsmerker eller andre foreskrevne merker eller etiketter som er falske,
 - ii) engrossalg, formidling, omsetning, transport, distribusjon, lagring, forsendelse, innførsel eller utførsel av ulovlig tilvirket tobakk, ulovlige tobakksvarer, varer påført avgiftsmerker og/eller andre foreskrevne merker eller etiketter som er falske, eller ulovlig produksjonsutstyr,
 - d) det å blande tobakksvarer med andre varer gjennom forsyningskjeden i den hensikt å skjule tobakksvarer eller å dekke over dem,
 - e) det å blande tobakksvarer med andre varer i strid med artikkel 12 nr. 2 i denne protokoll,

- (f) using Internet-, telecommunication- or any other evolving technology- based modes of sale of tobacco products in contravention of this Protocol;
- (g) obtaining, by a person licensed in accordance with Article 6, tobacco, tobacco products or manufacturing equipment from a person who should be, but is not, licensed in accordance with Article 6;
- (h) obstructing any public officer or an authorized officer in the performance of duties relating to the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;
- (i) (i) making any material statement that is false, misleading or incomplete, or failing to provide any required information to any public officer or an authorized officer in the performance of duties relating to the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment and when not contrary to the right against self incrimination;
- (ii) misdeclaring on official forms the description, quantity or value of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment or any other information specified in the protocol to:
- (a) evade the payment of applicable duties, taxes and other levies, or
- (b) prejudice any control measures for the prevention, deterrence, detection, investigation or elimination of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;
- (iii) failing to create or maintain records covered by this Protocol or maintaining false records; and
- (j) laundering of proceeds of unlawful conduct established as a criminal offence under paragraph 2.
2. Each Party shall, subject to the basic principles of its domestic law, determine which of the unlawful conduct set out in paragraph 1 or any other conduct related to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment contrary to the provisions of this Protocol shall be criminal offences and adopt legislative and other measures as may be
- f) bruk av internett, telekommunikasjonsmidler eller annen salgsmåte basert på ny teknologi for å selge tobakksvarer i strid med denne protokoll,
- g) det forhold at en person meddelt bevilling i samsvar med artikkel 6 skaffer tobakksvarer eller produksjonsutstyr fra en person som bør ha bevilling i samsvar med artikkel 6, men som ikke har det,
- h) det å hindre en offentlig tjenestemann eller en bemyndiget representant under utøvelsen av oppgaver forbundet med forebygging, avskrekking, avdekking, etterforskning eller eliminering av ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr,
- i) i) det å avgi falsk, villedende eller ufullstendig forklaring om faktiske forhold eller å unnlate å gi etterspurt informasjon til en offentlig tjenestemann eller en bemyndiget representant under utøvelsen av oppgaver forbundet med forebygging, avskrekking, avdekking, etterforskning eller eliminering av ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr med mindre det er i strid med retten til ikke å inkriminere seg selv,
- ii) feilaktige angivelser på offisielle blanketter med hensyn til beskrivelse, mengde eller verdi av tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr eller annen informasjon fastsatt i protokollen
- a) for å unndra seg betaling av gjeldende toll og avgifter og andre beløp, eller
- b) for å hindre kontrolltiltak for å forebygge, avskrekke, avdekke, etterforske eller motvirke ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr,
- iii) det å unnlate å opprette eller føre registre omfattet av denne protokoll eller å føre svikaktige registre,
- j) hvitvasking av økonomisk utbytte av rettsstridig atferd fastslått som straffbar handling etter nr. 2.
2. Hver part skal, med forbehold for de grunnleggende prinsippene i nasjonal rett, definere hva slags rettsstridig atferd som angitt i nr. 1 eller hva slags annen atferd forbundet med ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer og produksjonsutstyr i strid med bestemmelsene i denne protokoll som skal utgjøre straffbare handlinger, og vedta lovgivning og andre tiltak

necessary to give effect to such determination.

3. Each Party shall notify the Secretariat of this Protocol which of the unlawful conduct set out in paragraphs 1 and 2 that Party has determined to be a criminal offence in accordance with paragraph 2, and shall furnish to the Secretariat copies of its laws, or a description thereof, that give effect to paragraph 2, and of any subsequent changes to such laws.
4. In order to enhance international cooperation in combatting the criminal offences related to illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment, Parties are encouraged to review their national laws regarding money laundering, mutual legal assistance and extradition, having regard to relevant international conventions to which they are Parties, to ensure that they are effective in the enforcement of the provisions of this Protocol.

Article 15

Liability of legal persons

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary, consistent with its legal principles, to establish the liability of legal persons for the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol.
2. Subject to the legal principles of each Party, the liability of legal persons may be criminal, civil or administrative.
3. Such liability shall be without prejudice to the liability of the natural persons who have engaged in the unlawful conduct or committed the criminal offences established in accordance with national laws and regulations and Article 14 of this Protocol.

Article 16

Prosecutions and sanctions

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary, in accordance with national law, to ensure that natural and legal persons held liable for the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with Article 14 are subjected to effective, proportionate and dissuasive criminal or non-criminal sanctions, including monetary sanctions.
2. Each Party shall endeavour to ensure that any discretionary legal powers under its domestic

som er nødvendige for å gi denne definisjonen virkning.

3. Hver part skal underrette sekretariatet for denne protokoll om hva slags rettstridig atferd som angitt i nr. 1 og 2 den har definert som straffbar handling i samsvar med nr. 2, og skal sende sekretariatet kopier eller en beskrivelse av de av dens lover som gir nr. 2 virkning, og av alle senere endringer av lover som nevnt.
4. For å styrke internasjonalt samarbeid om bekjempelse av straffbare handlinger forbundet med ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer og produksjonsutstyr, oppfordres partene til å revidere sine nasjonale lover om hvitvasking av penger, gjensidig rettslig hjelp og utvisning, idet de skal ta hensyn til relevante internasjonale konvensjoner som de er part i, for å sikre at bestemmelsene i denne protokoll håndheves på en effektiv måte.

Artikkel 15

Juridiske personers ansvar

1. Hver part skal i samsvar med sine rettsprinsipper vedta de tiltak som er nødvendige for å fastsette juridiske personers ansvar for rettstridig atferd, herunder straffbare handlinger, fastsatt i samsvar med artikkel 14 i denne protokoll.
2. Med forbehold for hver parts rettsprinsipper, kan juridiske personers ansvar være straffrettslig, sivilrettslig eller forvaltningsrettslig.
3. Ansvar som nevnt skal ikke berøre straffansvaret som påløper for fysiske personer som har gjort seg skyldig i rettstridig atferd eller har begått straffbare handlinger fastsatt i samsvar med nasjonale lover og forskrifter og artikkel 14 i denne protokoll.

Artikkel 16

Straffeforfølgning og reaksjoner

1. Hver part skal i samsvar med nasjonal rett vedta de tiltak som er nødvendig for å sikre at fysiske og juridiske personer som holdes ansvarlige for rettstridig atferd, herunder straffbare handlinger, fastsatt i samsvar med artikkel 14, er gjenstand for effektive, forholdsmessige og avskrekkende strafferettslige eller ikke-strafferettslige reaksjoner, herunder økonomiske sanksjoner.
2. Hver part skal bestrebe seg på å sikre at all skjønnsmyndighet etter nasjonal rett i forbin-

law relating to the prosecution of persons for the unlawful conduct, including criminal offences established in accordance with Article 14, are exercised to maximize the effectiveness of law enforcement measures in respect of such unlawful conduct including criminal offences, and with due regard to the need to deter the commission of such unlawful conduct including offences.

- Nothing contained in this Protocol shall affect the principle that the description of the unlawful conduct including criminal offences established in accordance with this Protocol and of the applicable legal defences or other legal principles controlling the lawfulness of conduct is reserved to the domestic law of a Party and that such unlawful conduct including criminal offences shall be prosecuted and sanctioned in accordance with that law.

Article 17

Seizure payments

Parties should, in accordance with their domestic law, consider adopting such legislative and other measures as may be necessary to authorize competent authorities to levy an amount proportionate to lost taxes and duties from the producer, manufacturer, distributor, importer or exporter of seized tobacco, tobacco products and/or manufacturing equipment.

Article 18

Disposal or destruction

All confiscated tobacco, tobacco products and manufacturing equipment shall be destroyed, using environmentally friendly methods to the greatest extent possible, or disposed of in accordance with national law.

Article 19

Special investigative techniques

- If permitted by the basic principles of its domestic legal system, each Party shall, within its possibilities and under the conditions prescribed by its domestic law, take the necessary measures to allow for the appropriate use of controlled delivery and, where it deems it appropriate, for the use of other special investigative techniques, such as electronic or other forms of surveillance and undercover operations, by its competent authorities on its terri-

delse med straffeforfølgning av personer for rettsstridig atferd, herunder straffbare handlinger, fastsatt i samsvar med artikkel 14, utøves på en slik måte at rettshåndhevings-tiltak med hensyn til rettsstridig atferd som nevnt, herunder straffbare handlinger, blir så effektive som mulig, samtidig som det tas tilbørlig hensyn til behovet for å avskrekke fra å utøve slik rettsstridig atferd, herunder straffbare handlinger.

- Ingen bestemmelse i denne protokoll skal berøre prinsippet om at beskrivelsen av rettsstridig atferd, herunder straffbare handlinger, fastsatt i samsvar med denne protokoll og av rettslige forsvarsmidler som får anvendelse, eller andre rettsprinsipper som regulerer atferds lovlighet, er forbeholdt en parts nasjonale rett, og at rettsstridig atferd som nevnt, herunder straffbare handlinger, skal straffefølges og straffes i samsvar med nasjonal rett.

Artikkel 17

Tilbakeføring av midler etter beslag

Partene bør i samsvar med nasjonal rett vurdere å vedta lovgivningsmessige og andre tiltak som er nødvendige for å gi ansvarlige myndigheter fullmakt til å innkreve et beløp som står i forhold til tapte skatte- og avgiftsinntekter, fra produsent, tilvirker, distributør, importør eller eksportør av beslaglagt tobakk, tobakksvarer og/eller produksjonsutstyr.

Artikkel 18

Disponering eller destruering

All tobakk, alle tobakksvarer og alt produksjonsutstyr som er inndratt, skal destrueres, så vidt mulig ved bruk av miljøvennlige metoder, eller disponeres i samsvar med nasjonal rett.

Artikkel 19

Særlige etterforskningsmetoder

- Dersom det ikke er i strid med de grunnleggende prinsippene i dens nasjonale rettsorden, skal hver part, innen rammen av sine muligheter og i henhold til vilkår som foreskrevet i nasjonal rett, treffe de tiltak som er nødvendige for å tillate ansvarlige myndigheter å gjøre hensiktsmessig bruk av kontrollerte leveranser, og, når den finner det hensiktsmessig, bruk av andre særlige etterforskningsmetoder, for eksempel elektronisk over-

tory for the purpose of effectively combating illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment.

2. For the purpose of investigating the criminal offences established in accordance with Article 14, Parties are encouraged to conclude, when necessary, appropriate bilateral or multilateral agreements or arrangements for using the techniques referred to in paragraph 1 in the context of cooperation at the international level.
3. In the absence of an agreement or arrangement as set forth in paragraph 2, decisions to use such special investigative techniques at the international level shall be made on a case-by-case basis and may, when necessary, take into consideration financial arrangements and understandings with respect to the exercise of jurisdiction by the Parties concerned.
4. Parties recognize the importance of, and need for, international cooperation and assistance in this area and shall cooperate, with each other and with international organizations, in developing capacity to achieve the goals of this Article.

Part V: International cooperation

Article 20

General information sharing

1. Parties shall, for the purpose of achieving the objectives of this Protocol, report, as part of the WHO Framework Convention on Tobacco Control reporting instrument relevant information, subject to domestic law, and where appropriate, inter alia, on matters such as:
 - (a) in aggregate form, details of seizures of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, quantity, value of seizures, product descriptions, dates and places of manufacture; and taxes evaded;
 - (b) import, export, transit, tax-paid and duty-free sales and quantity or value of production of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;
 - (c) trends, concealment methods and modi operandi used in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and
 - (d) any other relevant information, as agreed by the Parties.

våking eller andre former for overvåking samt spaningsoperasjoner, på sitt territorium, i den hensikt å bekjempe ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr på en effektiv måte.

2. For å etterforske straffbare handlinger fastsatt i samsvar med artikkel 14 oppfordres partene til om nødvendig å inngå hensiktsmessige bilaterale eller multilaterale avtaler eller ordninger for å kunne bruke metodene nevnt i nr. 1 i forbindelse med internasjonalt samarbeid.
3. I mangel av avtale eller ordning som anført i nr. 2, treffes beslutninger om å bruke særlige etterforskningsmetoder som nevnt på internasjonalt nivå fra sak til sak, og kan om nødvendig gjelde økonomiske ordninger og overenskomster med hensyn til de berørte parterers jurisdiksjonsutøvelse.
4. Partene erkjenner betydningen av, og behovet for, internasjonalt samarbeid og internasjonal hjelp på dette området og skal samarbeide med hverandre og med internasjonale organisasjoner for å utvikle kapasitet til å nå målene nedfelt i denne artikkel.

Del V: Internasjonalt samarbeid

Artikkel 20

Utveksling av opplysninger i sin alminnelighet

1. For å oppfylle målsettingene i denne protokoll skal partene, som ledd i rapporterings-systemet i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader, med forbehold for nasjonal rett og ved behov rapportere relevante opplysninger, blant annet følgende:
 - a) i aggregert form: nærmere opplysninger om beslag av tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr, omfang, verdi av beslag, varebeskrivelser, tilvirkningsdatoer og tilvirkningssteder samt skatte- og avgiftsunndragelser,
 - b) opplysninger om innførsel, utførsel, transitering, avgiftsbelagt og avgiftsfritt salg og om mengden eller verdien av produksjonen av tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr,
 - c) opplysninger om tendenser, måter å skjule varer på og fremgangsmåter brukt i ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr,
 - d) alle andre relevante opplysninger, som avtalt av partene.

2. Parties shall cooperate with each other and with competent international organizations to build the capacity of Parties to collect and exchange information.
3. Parties shall deem the said information to be confidential and for the use of Parties only, unless otherwise stated by the transmitting Party.

*Article 21***Enforcement information sharing**

1. Parties shall, subject to domestic law or any applicable international treaties, where appropriate, exchange, on their own initiative or on the request of a Party that provides due justification that such information is necessary for the purpose of detection or investigation of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment, the following information:
 - (a) records of licensing for the natural and legal persons concerned;
 - (b) information for identification, monitoring and prosecution of natural or legal persons involved in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment;
 - (c) records of investigations and prosecutions;
 - (d) records of payment for import, export or duty-free sales of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment; and
 - (e) details of seizures of tobacco, tobacco products or manufacturing equipment (including case reference information where appropriate, quantity, value of seizure, product description, entities involved, date and place of manufacture) and modi operandi (including means of transport, concealment, routing and detection).
2. Information received from Parties under this Article shall be used exclusively to meet the objectives of this Protocol. Parties may specify that such information may not be passed on without the agreement of the Party which provided the information.

*Article 22***Information sharing: confidentiality and protection of information**

1. Each Party shall designate the competent national authorities to which data referred to

2. Partene skal samarbeide med hverandre og med kompetente internasjonale organisasjoner for å bygge opp sin kapasitet til å innhente og utveksle opplysninger.
3. Partene skal anse opplysninger som nevnt for å være fortrolige og forbeholdt deres eget bruk, med mindre noe annet angis av den part som oversender opplysningene.

*Artikkel 21***Utveksling av opplysninger for rettsåndhevingsformål**

1. Med forbehold for nasjonal rett eller internasjonale traktater som får anvendelse, og dersom det er relevant, skal partene på eget initiativ eller på anmodning av en part som anfører gode grunner for at slike opplysninger er nødvendige for å avdekke eller etterforske ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr, utveksle følgende opplysninger:
 - a) registreringer av bevilinger utstedt til berørte fysiske og juridiske personer,
 - b) opplysninger som er nyttige for å identifisere, overvåke og straffeforfølge fysiske eller juridiske personer innblandet i ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr,
 - c) registreringer av etterforskning og straffeforfølgning,
 - d) registreringer av betaling for innførsel, utførsel eller avgiftsfritt salg av tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr, og
 - e) nærmere opplysninger om beslag av tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr (herunder eventuelt sakers referanseopplysninger, samt omfang, verdi av beslag, varebeskrivelse, innblandede enheter, tilvirkningsdato og -sted) og fremgangsmåter (herunder transportmidler, måte(r) å skjule varer på, rutevalg og avdekking).
2. Opplysninger mottatt fra parter etter denne artikkel skal brukes utelukkende for å oppfylle målsettingene i denne protokoll. Partene kan spesifisere at opplysninger som nevnt ikke kan videreformidles uten samtykke fra den part som gav opplysningene.

*Artikkel 22***Utveksling av opplysninger: fortrolighet og vern av opplysninger**

1. Hver part skal utpeke ansvarlige nasjonale myndigheter som opplysningene nevnt i artik-

in Articles 20, 21 and 24 are supplied and notify Parties of such designation through the Convention Secretariat.

2. The exchange of information under this Protocol shall be subject to domestic law regarding confidentiality and privacy. Parties shall protect, as mutually agreed, any confidential information that is exchanged.

Article 23

Assistance and cooperation: training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters

1. Parties shall cooperate, with each other and/or through competent international and regional organizations in providing training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters, in order to achieve the objectives of this Protocol, as mutually agreed. Such assistance may include the transfer of expertise or appropriate technology in the areas of information gathering, law enforcement, tracking and tracing, information management, protection of personal data, interdiction, electronic surveillance, forensic analysis, mutual legal assistance and extradition.
2. Parties may, as appropriate, enter into bilateral, multilateral or any other agreements or arrangements in order to promote training, technical assistance and cooperation in scientific, technical and technological matters taking into account the needs of developing-country Parties and Parties with economies in transition.
3. Parties shall cooperate, as appropriate, to develop and research the possibilities of identifying the exact geographical origin of seized tobacco and tobacco products.

Article 24

Assistance and cooperation: investigation and prosecution of offences

1. Parties shall, in accordance with their domestic law, take all necessary measures, where appropriate, to strengthen cooperation by multilateral, regional or bilateral arrangements for the prevention, detection, investigation, prosecution and punishment of natural or legal persons engaged in illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment.
2. Each Party shall ensure that administrative, regulatory, law enforcement and other autho-

kel 20, 21 og 24 skal leveres til, og underrette partene om utpekingen gjennom konvensjonens sekretariat.

2. Utveksling av opplysninger etter denne protokoll skal være underlagt nasjonal rett med hensyn til fortrolighet og personvern. Partene skal etter innbyrdes avtale sørge for vern av alle fortrolige opplysninger som utveksles.

Artikkel 23

Bistand og samarbeid: opplæring, faglig bistand og samarbeid i vitenskapelige, tekniske og teknologiske spørsmål

1. Partene skal samarbeide med hverandre og/eller gjennom kompetente internasjonale og regionale organisasjoner for å yte opplæring, faglig bistand og samarbeid i vitenskapelige, tekniske og teknologiske spørsmål i den hensikt å oppfylle målsettingene i denne protokoll, etter innbyrdes avtale. Bistand som nevnt kan omfatte overføring av ekspertise eller hensiktsmessig teknologi på områdene informasjonsinnsamling, rettshåndheving, merking og sporing, informasjonsforvaltning, vern av personopplysninger, forbud, elektronisk overvåking, kriminalteknisk analyse, gjensidig rettslig hjelp og utlevering.
2. Partene kan eventuelt inngå bilaterale, multilaterale eller andre avtaler eller ordninger for å fremme opplæring, faglig bistand og samarbeid i vitenskapelige, tekniske og teknologiske spørsmål, idet de tar hensyn til behovene til parter som er utviklingsland, og parter med overgangsøkonomi.
3. Partene skal ved behov samarbeide for å utvikle og undersøke muligheter for å fastslå beslaglagt tobakks og beslaglagte tobakksvarers nøyaktige geografiske opprinnelse.

Artikkel 24

Bistand og samarbeid: etterforskning og straffeforfølgning av lovbrudd

1. Partene skal i samsvar med nasjonal rett eventuelt treffe alle nødvendige tiltak for å styrke samarbeid gjennom multilaterale, regionale eller bilaterale ordninger for forebygging, avdekking, etterforskning, straffeforfølgning og straff av fysiske eller juridiske personer som driver ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr.
2. Hver part skal påse at forvaltningsmyndigheter, reguleringsmyndigheter, rettsånd-

rities dedicated to combating illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment (including, where permitted under domestic law, judicial authorities) cooperate and exchange relevant information at national and international levels within the conditions prescribed by its domestic law.

Article 25

Protection of sovereignty

1. Parties shall carry out their obligations under this Protocol in a manner consistent with the principles of sovereign equality and territorial integrity of States and that of non-intervention in the domestic affairs of other States.
2. Nothing in this Protocol entitles a Party to undertake in the territory of another State the exercise of jurisdiction and performance of functions that are reserved exclusively for the authorities of that other State by its domestic law.

Article 26

Jurisdiction

1. Each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when:
 - (a) the offence is committed in the territory of that Party; or
 - (b) the offence is committed on board a vessel that is flying the flag of that Party or an aircraft that is registered under the laws of that Party at the time that the offence is committed.
2. Subject to Article 25, a Party may also establish its jurisdiction over any such criminal offence when:
 - (a) the offence is committed against that Party;
 - (b) the offence is committed by a national of that Party or a stateless person who has his or her habitual residence on its territory; or
 - (c) the offence is one of those established in accordance with Article 14 and is committed outside its territory with a view to the commission of an offence established in accordance with Article 14 within its territory.

hevingsmyndigheter og andre myndigheter som bekjemper ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr (herunder rettslige myndigheter dersom det er tillatt etter nasjonal rett), samarbeider og utveksler relevante opplysninger på nasjonalt og internasjonalt nivå innen rammen av vilkår foreskrevet i nasjonal rett.

Artikkel 25

Suverenitetsvern

1. Partene skal oppfylle sine forpliktelser etter denne protokoll på en måte som er forenlig med prinsippene om staters suverene likhet og territoriale integritet og med prinsippet om ikke-innblanding i andre staters indre anliggender.
2. Ingen bestemmelse i denne protokoll skal gi en part rett til å utøve, på en annen stats territorium, jurisdiksjon og funksjoner som utelukkende er forbeholdt den annen stats myndigheter etter dens nasjonale rett.

Artikkel 26

Domsmyndighet

1. Hver part skal vedta de tiltak som er nødvendige for å fastslå sin domsmyndighet over straffbare handlinger fastsatt i samsvar med artikkel 14, når
 - a) lovbruddet er begått på vedkommende parts territorium, eller
 - b) lovbruddet er begått om bord i et fartøy som fører vedkommende parts flagg, eller i et luftfartøy som på gjerningstidspunktet er registrert i henhold til vedkommende parts lover.
2. Med forbehold for artikkel 25 kan en part også fastslå domsmyndighet over enhver straffbar handling som nevnt når
 - a) lovbruddet er begått mot vedkommende part,
 - b) lovbruddet er begått av en borger av vedkommende part eller av en statsløs person som til vanlig er bosatt på dens territorium, eller
 - c) lovbruddet er et av lovbruddene fastsatt i samsvar med artikkel 14 og er begått utenfor partens territorium med sikte på å begå et lovbrudd fastsatt i samsvar med artikkel 14 på dens territorium.

3. For the purposes of Article 30, each Party shall adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when the alleged offender is present on its territory and it does not extradite such person solely on the ground that he or she is one of its nationals.
 4. Each Party may also adopt such measures as may be necessary to establish its jurisdiction over the criminal offences established in accordance with Article 14 when the alleged offender is present on its territory and it does not extradite him or her.
 5. If a Party exercising its jurisdiction under paragraph 1 or 2 has been notified, or has otherwise learnt, that one or more other Parties are conducting an investigation, prosecution or judicial proceeding in respect of the same conduct, the competent authorities of those Parties shall, as appropriate, consult one another with a view to coordinating their actions.
 6. Without prejudice to norms of general international law, this Protocol does not exclude the exercise of any criminal jurisdiction established by a Party in accordance with its domestic law.
3. For formålene i artikkel 30 skal hver part treffe de tiltak som er nødvendige for å fastslå sin domsmyndighet over straffbare handlinger fastsatt i samsvar med artikkel 14 når den påståtte gjerningsmannen befinner seg på partens territorium og parten ikke utleverer vedkommende ene og alene av den grunn at vedkommende er borger av parten.
 4. Hver part kan også treffe de tiltak som er nødvendige for å fastslå sin domsmyndighet over straffbare handlinger fastsatt i samsvar med artikkel 14, når den påståtte gjerningspersonen befinner seg på partens territorium og den ikke utleverer ham eller henne.
 5. Dersom en part som utøver sin domsmyndighet etter nr. 1 eller 2, har fått underretning om, eller på annen måte har fått kjennskap til, at én eller flere andre parter foretar etterforskning, innleder straffeforfølgning eller reiser straffesak i forbindelse med samme atferd, skal de ansvarlige myndigheter til disse partene ved behov holde samråd med sikte på å samordne sine handlinger.
 6. Uten at alminnelige folkerettslige regler berøres, skal denne protokoll ikke utelukke utøvelse av strafferettslig domsmyndighet fastslått av en part i samsvar med nasjonal rett.

Article 27

Law enforcement cooperation

1. Each Party shall adopt, consistent with their respective domestic legal and administrative systems, effective measures to:
 - (a) enhance and, where necessary, establish channels of communication between the competent authorities, agencies and services in order to facilitate the secure and rapid exchange of information concerning all aspects of the criminal offences established in accordance with Article 14;
 - (b) ensure effective cooperation among the competent authorities, agencies, customs, police and other law enforcement agencies;
 - (c) cooperate with other Parties in conducting enquiries in specific cases with respect to criminal offences established in accordance with Article 14 concerning:
 - (i) the identity, whereabouts and activities of persons suspected of involvement in such offences or the location of other persons concerned;

Artikkel 27

Samarbeid om rettsåndheving

1. Hver part skal på en måte som er forenlig med dens rettsorden og dens forvaltningsorden, vedta effektive tiltak for
 - a) å forbedre og, om nødvendig, opprette kommunikasjonskanaler mellom ansvarlige myndigheter, organer og tjenester for å legge til rette for sikker og rask utveksling av opplysninger om alle sider ved straffbare handlinger fastsatt i samsvar med artikkel 14,
 - b) å sikre effektivt samarbeid mellom ansvarlige myndigheter, organer, tollmyndigheter, politimyndigheter og andre rettsåndhevingsorganer,
 - c) å samarbeide med andre parter om undersøkelser i bestemte saker, i forbindelse med straffbare handlinger fastsatt i samsvar med artikkel 14, av
 - i) identitet, oppholdssted og virksomhet med hensyn til personer som mistenkes for å være delaktige i straffbare handlinger som nevnt, eller oppholdsstedet til andre berørte personer,

- (ii) the movement of proceeds of crime or property derived from the commission of such offences; and
 - (iii) the movement of property, equipment or other instrumentalities used or intended for use in the commission of such offences;
 - (d) provide, when appropriate, necessary items or quantities of substances for analytical or investigative purposes;
 - (e) facilitate effective coordination among its competent authorities, agencies and services and promote the exchange of personnel and other experts, including, subject to bilateral agreements or arrangements between the Parties concerned, the posting of liaison officers;
 - (f) exchange relevant information with other Parties on specific means and methods used by natural or legal persons in committing such offences, including, where applicable, routes and conveyances and the use of false identities, altered or false documents or other means of concealing their activities; and
 - (g) exchange relevant information and coordinate administrative and other measures taken as appropriate for the purpose of early identification of the criminal offences established in accordance with Article 14.
2. With a view to giving effect to this Protocol, Parties shall consider entering into bilateral or multilateral agreements or arrangements on direct cooperation between their law enforcement agencies and, where such agreements or arrangements already exist, amending them accordingly. In the absence of such agreements or arrangements between the Parties concerned, the Parties may consider this Protocol as the basis for mutual law enforcement cooperation in respect of the offences covered by this Protocol. Whenever appropriate, Parties shall make full use of agreements or arrangements, including international or regional organizations, to enhance the cooperation between their law enforcement agencies.
 3. Parties shall endeavour to cooperate within their means to respond to transnational illicit trade of tobacco products committed through the use of modern technology.
- ii) bevegelse til det økonomiske utbyttet av en forbrytelse eller formuesgoder som skriver seg fra straffbare handlinger som nevnt, og
 - iii) bevegelse til formuesgoder, utstyr eller andre midler brukt eller ment til bruk ved gjennomføringen av straffbare handlinger som nevnt,
 - d) å bidra, ved behov, med nødvendige gjenstander eller stoffmengder til analyse- eller etterforskningsformål,
 - e) å legge til rette for effektiv samordning mellom ansvarlige myndigheter, organer og tjenester og fremme utveksling av personell og andre sakkyndige, herunder, med forbehold for bilaterale avtaler eller ordninger inngått mellom berørte parter, utplassering av kontaktpersoner,
 - f) å utveksle relevante opplysninger med andre parter om særlige midler og metoder brukt av fysiske eller juridiske personer til å begå straffbare handlinger som nevnt, herunder eventuelt ruter og transportmidler og bruk av falsk identitet, endrede eller falske dokumenter eller andre måter å skjule sin virksomhet på,
 - g) å utveksle relevante opplysninger og samordne administrative og andre tiltak truffet ved behov for på et tidlig tidspunkt å avdekke straffbare handlinger fastsatt i samsvar med artikkel 14.
2. Partene skal med sikte på å gjennomføre denne protokoll vurdere å inngå bilaterale eller multilaterale avtaler eller ordninger om direkte samarbeid mellom sine retts håndhevsorganer og, når slike avtaler eller ordninger allerede foreligger, å endre dem i samsvar med det. Dersom det ikke foreligger slike avtaler eller ordninger mellom de berørte partene, kan partene anse denne protokoll som grunnlag for gjensidig samarbeid om retts håndheving med hensyn til straffbare handlinger omfattet av denne protokoll. Når det er hensiktsmessig, skal partene fullt ut gjøre bruk av avtaler eller ordninger, også med internasjonale eller regionale organisasjoner, for å styrke samarbeidet mellom sine retts håndhevsorganer.
 3. Partene skal innen rammen av sine muligheter bestrebe seg på å samarbeide for å reagere mot grenseoverskridende ulovlig handel med tobakksvarer begått ved bruk av moderne teknologi.

*Article 28***Mutual administrative assistance**

Consistent with their respective domestic legal and administrative systems, Parties shall provide each other, either on request or on their own initiative, with information to ensure proper application of customs and other relevant law in the prevention, detection, investigation, prosecution and combating of illicit trade in tobacco, tobacco products or manufacturing equipment. The Parties shall deem the said information to be confidential and for restricted use, unless otherwise stated by the transmitting Party. Such information may include:

- (a) new customs and other enforcement techniques of demonstrated effectiveness;
- (b) new trends, means or methods of engaging in illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment;
- (c) goods known to be the subject of illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment as well as details of description, packaging, transport and storage and methods used in respect of those goods;
- (d) natural or legal persons known to have committed or to be a party to an offence established in accordance with Article 14; and
- (e) any other data that would assist designated agencies in risk assessment for control and other enforcement purposes.

*Article 29***Mutual legal assistance**

1. Parties shall afford one another the widest measure of mutual legal assistance in investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol.
2. Mutual legal assistance shall be afforded to the fullest extent possible under relevant laws, treaties, agreements and arrangements of the requested Party with respect to investigations, prosecutions and judicial proceedings in relation to the offences for which legal persons may be held liable in accordance with Article 15 of this Protocol in the requesting Party.
3. Mutual legal assistance to be afforded in accordance with this Article may be requested for any of the following purposes:
 - (a) taking evidence or statements from persons;
 - (b) effecting service of judicial documents;

*Artikkel 28***Gjensidig administrativ bistand**

Partene skal, på en måte som er forenlig med deres respektive retts- og forvaltningsordener, enten på anmodning eller på eget initiativ, gi hverandre opplysninger for å sikre korrekt anvendelse av tollovgivning og annen lovgivning som er relevant for å forebygge, avdekke, etterforske, straffefølge og bekjempe ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer eller produksjonsutstyr. Partene skal anse opplysninger som nevnt for å være fortrolige og til begrenset bruk, med mindre noe annet angis av den part som oversender opplysningene. Opplysninger som nevnt kan omfatte

- a) nye tollmetoder og andre rettshåndhevingsmetoder som har vist seg å være effektive,
- b) nye tendenser, midler eller metoder for å drive ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer og produksjonsutstyr,
- c) varer kjent for å være gjenstand for ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer og produksjonsutstyr samt nærmere opplysninger om beskrivelse, emballasje, transport og lagring, og metoder som benyttes for varer som nevnt,
- d) fysiske og juridiske personer kjent for å ha begått eller å ha vært delaktig i et lovbrudd fastsatt i samsvar med artikkel 14,
- e) andre data som kan være til hjelp for organer utpekt til å foreta risikovurderinger for kontrollformål og andre rettshåndhevingsformål.

*Artikkel 29***Gjensidig rettslig hjelp**

1. Partene skal i størst mulig omfang yte hverandre gjensidig rettslig hjelp under etterforskning, straffefølgning og rettssaker i forbindelse med straffbare handlinger fastsatt i samsvar med artikkel 14 i denne protokoll.
2. Det skal så langt det er mulig etter den anmodede parts relevante lover, traktater, avtaler og ordninger ytes gjensidig rettslig hjelp under etterforskning, straffefølgning og rettssaker i forbindelse med straffbare handlinger som juridiske personer i samsvar med artikkel 15 i denne protokoll kan holdes ansvarlige for i den anmodende part.
3. Det kan anmodes om gjensidig rettslig hjelp etter denne artikkel til hvert av følgende formål:
 - a) å avhøre eller å oppta forklaring fra personer,
 - b) å forkynne rettslige dokumenter,

- (c) executing searches and seizures, and freezing;
 - (d) examining objects and sites;
 - (e) providing information, evidentiary items and expert evaluations;
 - (f) providing originals or certified copies of relevant documents and records, including government, bank, financial, corporate or business records;
 - (g) identifying or tracing proceeds of crime, property, instrumentalities or other things for evidentiary purposes;
 - (h) facilitating the voluntary appearance of persons in the requesting Party; and
 - (i) any other type of assistance that is not contrary to the domestic law of the requested Party.
4. This Article shall not affect the obligations under any other treaty, bilateral or multilateral, which governs or will govern, in whole or in part, mutual legal assistance.
 5. Paragraphs 6 to 24 shall, on the basis of reciprocity, apply to requests made pursuant to this Article if the Parties in question are not bound by a treaty or intergovernmental agreement of mutual legal assistance. If the Parties are bound by such a treaty or intergovernmental agreement, the corresponding provisions of that treaty or intergovernmental agreement shall apply unless the Parties agree to apply paragraphs 6 to 24 in lieu thereof. Parties are strongly encouraged to apply these paragraphs if they facilitate cooperation.
 6. Parties shall designate a central authority that shall have the responsibility and power to receive requests for mutual legal assistance and either to execute them or to transmit them to their respective competent authorities for execution. When a Party has a special region or territory with a separate system of mutual legal assistance, it may designate a distinct central authority that shall have the same function for that region or territory. Central authorities shall ensure the speedy and proper execution or transmission of the requests received. Where the central authority transmits the request to a competent authority for execution, it shall encourage the speedy and proper execution of the request by the competent authority. Each Party shall notify the Head of the Convention Secretariat at the time of accession, acceptance, approval, formal confirmation or ratification of this Protocol of the
 - c) å gjennomføre ransaking og beslag samt frysing,
 - d) å undersøke gjenstander og steder,
 - e) å skaffe opplysninger, bevisgjenstander og ekspertuttalelser,
 - f) å skaffe originaler eller bekreftede kopier av aktuelle dokumenter, herunder forvaltnings-, bank-, finans-, selskaps- eller forretningsdokumenter,
 - g) å identifisere eller spore det økonomiske utbyttet fra en straffbar handling, formuesgoder, redskaper brukt til å begå et lovbrudd eller andre gjenstander som kan tjene som bevis,
 - h) å legge til rette for at personer møter frivillig i den anmodende part,
 - i) all annen hjelp som ikke er i strid med nasjonal rett i den anmodede part.
 4. Denne artikkel skal ikke berøre forpliktelser etter andre bilaterale eller multilaterale traktater som helt eller delvis regulerer eller kommer til å regulere gjensidig rettslig hjelp.
 5. Nr. 6 til 24 skal på grunnlag av gjensidighet få anvendelse på anmodninger fremsatt i henhold til denne artikkel dersom partene det gjelder, ikke er bundet av en traktat eller mellomstatlig avtale om gjensidig rettslig hjelp. Dersom partene er bundet av en slik traktat eller mellomstatlig avtale, får de tilsvarende bestemmelsene i vedkommende avtale anvendelse med mindre partene blir enige om å anvende nr. 6 til 24 i stedet. Partene oppfordres på det sterkeste til å anvende disse numrene dersom de letter samarbeidet.
 6. Partene skal utpeke en sentralmyndighet som skal ha ansvar for, og myndighet til, å motta anmodninger om gjensidig rettslig hjelp og enten gjennomføre dem eller oversende dem til sine respektive ansvarlige myndigheter for gjennomføring. Dersom en part har en særskilt region eller et særskilt territorium med en egen orden for gjensidig rettslig hjelp, kan den utpeke en bestemt sentralmyndighet som skal ha samme funksjon for vedkommende region eller territorium. Sentralmyndigheter skal påse at gjennomføring eller oversending av mottatte anmodninger skjer raskt og forsvarlig. Når sentralmyndigheten oversender anmodningen til en ansvarlig myndighet for gjennomføring, skal den be om at anmodningen gjennomføres raskt og forsvarlig. Hver part skal underrette lederen av konvensjonens sekretariat om sentralmyndigheten som utpekes for dette formål, på det tidspunkt den til-

central authority designated for this purpose. Transmission of requests for mutual legal assistance and any communication related thereto shall be effected between the central authorities designated by the Parties. This requirement shall be without prejudice to the right of a Party to require that such requests and communications be addressed to it through the diplomatic channel and, in urgent circumstances, where the Parties agree, through appropriate international organizations, if possible.

7. Requests shall be made in writing or, where possible, by any means capable of producing a written record, in a language acceptable to the requested Party under conditions allowing the Party to establish authenticity. The language or languages acceptable to each Party shall be notified to the Head of the Convention Secretariat at the time of accession, acceptance, approval, formal confirmation or ratification of this Protocol. In urgent circumstances, and where agreed by the Parties, requests may be made orally, but shall be confirmed in writing forthwith.
8. A request for mutual legal assistance shall contain:
 - (a) the identity of the authority making the request;
 - (b) the subject matter and nature of the investigation, prosecution or judicial proceeding to which the request relates, and the name and the functions of the authority conducting such investigation, prosecution or judicial proceeding;
 - (c) a summary of the relevant facts, except in respect of requests for the purpose of service of judicial documents;
 - (d) a description of the assistance sought and details of any particular procedure that the requesting Party wishes to be followed;
 - (e) where possible, the identity, location and nationality of any person concerned;
 - (f) the purpose for which the evidence, information or action is sought; and
 - (g) the provisions of the domestic law relevant to the criminal offence and the punishment therefore.
9. The requested Party may request additional information when it appears necessary for the execution of the request in accordance with its

trer, godtar, godkjenner, formelt stadfester eller ratifiserer denne protokoll. Anmodninger om gjensidig rettslig hjelp og alle tilhørende underretninger skal oversendes mellom sentralmyndighetene utpekt av partene. Dette kravet skal ikke være til hinder for at en part kan kreve at anmodninger og underretninger som nevnt skal gå gjennom diplomatiske kanaler og, når det haster og partene er enige om det, gjennom kompetente internasjonale organisasjoner, om mulig.

7. Anmodninger skal fremsettes skriftlig eller, om mulig, ved hjelp av et middel som kan gi et skriftlig dokument på et språk som kan godtas av den anmodede part, og under forhold som gir vedkommende part mulighet til å fastslå ektheten. Lederen av konvensjonens sekretariat skal underrettes om hvilket eller hvilke språk som kan godtas av hver part, på det tidspunkt den tiltrer, godtar, godkjenner, formelt stadfester eller ratifiserer denne protokoll. Når det haster og partene er enige om det, kan anmodninger fremsettes muntlig, men skal umiddelbart bekreftes skriftlig.
8. En anmodning om gjensidig rettslig hjelp skal inneholde følgende:
 - a) identiteten til myndigheten som fremsetter anmodningen,
 - b) gjenstanden for, og arten av, etterforskningen, straffeforfølgningen eller rettssaken anmodningen gjelder, samt navnet på, og funksjonene til, den myndighet som gjennomfører etterforskningen, straffeforfølgningen eller rettssaken,
 - c) en oversikt over de relevante fakta, unntatt når det gjelder anmodninger om forkynning av rettslige dokumenter,
 - d) en beskrivelse av hjelpen det bes om, og nærmere opplysninger om bestemte fremgangsmåter som den anmodende part ønsker skal følges,
 - e) om mulig, identiteten, oppholdsstedet og nasjonaliteten til eventuelle berørte personer,
 - f) formålet med å innhente bevis og opplysninger eller med å begjære en handling utført,
 - g) bestemmelsene i nasjonal rett som er relevante for den straffbare handlingen, og straffen for denne.
9. Den anmodede part kan be om tilleggsopplysninger når det synes nødvendig for at anmodningen skal kunne gjennomføres i samsvar

- domestic law or when it can facilitate such execution.
10. A request shall be executed in accordance with the domestic law of the requested Party and, to the extent not contrary to the domestic law of the requested Party and where possible, in accordance with the procedures specified in the request.
 11. The requesting Party shall not transmit or use information or evidence furnished by the requested Party for investigations, prosecutions or judicial proceedings other than those stated in the request without the prior consent of the requested Party. Nothing in this paragraph shall prevent the requesting Party from disclosing in its proceedings information or evidence that is exculpatory to an accused person. In the latter case, the requesting Party shall notify the requested Party prior to the disclosure and, if so requested, consult with the requested Party. If, in an exceptional case, advance notice is not possible, the requesting Party shall inform the requested Party of the disclosure without delay.
 12. The requesting Party may require that the requested Party keep confidential the fact and substance of the request, except to the extent necessary to execute the request. If the requested Party cannot comply with the requirement of confidentiality, it shall promptly inform the requesting Party.
 13. Wherever possible and consistent with fundamental principles of domestic law, when an individual is in the territory of a Party and has to be heard as a witness or expert by the judicial authorities of another Party, the first Party may, at the request of the other, permit the hearing to take place by video conference if it is not possible or desirable for the individual in question to appear in person in the territory of the requesting Party. Parties may agree that the hearing shall be conducted by a judicial authority of the requesting Party and attended by a judicial authority of the requested Party.
 14. Mutual legal assistance may be refused:
 - (a) if the request is not made in conformity with this Article;
 - (b) if the requested Party considers that execution of the request is likely to prejudice its sovereignty, security, *ordre public* or other essential interests;
- med dens nasjonale rett, eller når det kan lette slik gjennomføring.
10. En anmodning skal gjennomføres i samsvar med den anmodede parts nasjonale rett og, i den utstrekning det ikke er i strid med den anmodede parts nasjonale rett, og, om mulig, i samsvar med fremgangsmåtene angitt i anmodningen.
 11. Den anmodende part skal ikke oversende eller bruke opplysninger eller bevis gitt av den anmodede part til annen etterforskning, straffeforfølgning eller retts sak enn det som er angitt i anmodningen, uten at den anmodede part har gitt samtykke til det på forhånd. Ingen bestemmelse i dette nummer skal være til hinder for at den anmodende part i sin saksbehandling kan legge fram opplysninger eller bevis som kan medføre straffritak for den tiltalte. I sistnevnte tilfelle skal den anmodende part underrette den anmodede part før opplysningene eller bevisene fremlegges og, dersom den anmodes om det, holde samråd med den anmodede part. Dersom det unntaksvis ikke er mulig å gi underretning på forhånd, skal den anmodende part uten opphold underrette den anmodede part om fremlegging som nevnt.
 12. Den anmodende part kan kreve at den anmodede part holder anmodningens faktum og substans fortrolig, unntatt i den utstrekning det er nødvendig å fravike dette kravet for å gjennomføre anmodningen. Dersom den anmodede part ikke kan oppfylle kravet om fortrolighet, skal den umiddelbart underrette den anmodende part.
 13. Når det er mulig og i samsvar med grunnleggende prinsipper i nasjonal rett, og når en person befinner seg på territoriet til en part og må avhøres som vitne eller sakkyndig av rettsmyndighetene i en annen part, kan den første parten på anmodning av den andre tillate at avhøret finner sted som videomøte dersom det ikke er mulig eller ønskelig for den det gjelder, å møte personlig på den anmodende parts territorium. Partene kan avtale at avhøret skal foretas av en rettsmyndighet i den anmodende part, og at en rettsmyndighet i den anmodede part skal være til stede.
 14. Gjensidig rettslig hjelp kan nektes
 - a) dersom anmodningen ikke er fremsatt i samsvar med denne artikkel,
 - b) dersom den anmodede part finner at gjennomføringen av anmodningen sannsynligvis vil være til skade for partens suverenitet, sikkerhet, rettsorden (*ordre public*) eller andre vesentlige interesser,

- (c) if the authorities of the requested Party would be prohibited by its domestic law from carrying out the action requested with regard to any similar offence, had it been subject to investigation, prosecution or judicial proceedings under their own jurisdiction;
- (d) where the request involves a crime where the maximum penalty in the requested Party is less than two years of imprisonment or other forms of deprivation of liberty or, if, in the judgment of the requested Party, the provision of the assistance would impose a burden on its resources that is disproportionate to the seriousness of the crime; or
- (e) if it would be contrary to the legal system of the requested Party relating to mutual legal assistance for the request to be granted.
15. Reasons shall be given for any refusal of mutual legal assistance.
16. A Party shall not decline to render mutual legal assistance under this Article on the ground of bank secrecy.
17. Parties may not refuse a request for mutual legal assistance on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.
18. Parties may decline to render mutual legal assistance pursuant to this Article on the ground of absence of dual criminality. However, the requested Party may, when it deems appropriate, provide assistance, to the extent it decides at its discretion, irrespective of whether the conduct would constitute an offence under the domestic law of the requested Party.
19. The requested Party shall execute the request for mutual legal assistance as soon as possible and shall take as full account as possible of any deadlines suggested by the requesting Party and for which reasons are given, preferably in the request. The requested Party shall respond to reasonable requests by the requesting Party regarding progress in its handling of the request. The requesting Party shall promptly inform the requested Party when the assistance sought is no longer required.
20. Mutual legal assistance may be postponed by the requested Party on the ground that it interferes with an ongoing investigation, prosecution or judicial proceeding.
21. Before refusing a request pursuant to paragraph 14 or postponing its execution pursuant to paragraph 20, the requested Party shall con-
- c) dersom nasjonal rett ved et tilsvarende lovbrudd ville hindre myndighetene i den anmodede part å gjennomføre handlingen det anmodes om, dersom lovbruddet var blitt gjenstand for etterforskning, straffefølgning eller rettssak under deres egen jurisdiksjon,
- d) dersom anmodningen er forbundet med et lovbrudd som i den anmodede part har en strafferamme på fengsel i mindre enn to år eller andre former for frihetsberøvelse eller, dersom det å yte hjelp etter den anmodede parts vurdering ville legge en så stor byrde på dens ressurser at det ikke ville stå i forhold til den straffbare handlingens grovhet,
- e) dersom det strider mot den anmodede parts rettsorden vedrørende gjensidig rettslig hjelp å etterkomme anmodningen.
15. Dersom gjensidig rettslig hjelp nektes, skal dette grunngis.
16. En part skal ikke avslå å gi gjensidig rettslig hjelp etter denne artikkel under henvisning til banksekretesse.
17. Partene kan ikke nekte å etterkomme en anmodning om gjensidig rettslig hjelp utelukkende fordi lovbruddet også anses for å dreie seg om skattemessige forhold.
18. Partene kan avslå å gi gjensidig rettslig hjelp etter denne artikkel dersom det ikke foreligger dobbel straffbarhet. En anmodet part kan likevel, når den finner det hensiktsmessig, yte hjelp i den utstrekning den beslutter å gjøre det etter eget skjønn, uansett om atferden ville utgjøre et lovbrudd etter den anmodede parts nasjonale rett eller ikke.
19. Den anmodede part skal gjennomføre anmodningen om gjensidig juridisk bistand så snart som mulig, og skal så vidt mulig ta hensyn til eventuelle frister som er nevnt av den anmodende part, og som er grunnlagt, fortrinnsvis i anmodningen. Den anmodende part skal svare på rimelige anmodninger fra den anmodende part om fremdriften i behandlingen av anmodningen. Den anmodende part skal umiddelbart underrette den anmodede part når hjelpen det bes om, ikke lenger er nødvendig.
20. Den anmodede part kan utsette gjensidig juridisk bistand under henvisning til at den er til hinder for en pågående etterforskning, straffefølgning eller rettssak.
21. Før den anmodede part avslår en anmodning i henhold til nr. 14 eller utsetter gjennomføringen av den i henhold til nr. 20, skal den ammo-

- sult with the requesting Party to consider whether assistance may be granted subject to such terms and conditions as it deems necessary. If the requesting Party accepts assistance subject to those conditions, it shall comply with the conditions.
22. The ordinary costs of executing a request shall be borne by the requested Party, unless otherwise agreed by the Parties concerned. If expenses of a substantial or extraordinary nature are or will be required to fulfill the request, the Parties shall consult to determine the terms and conditions under which the request will be executed as well as the manner in which the costs shall be borne.
23. In the event of a request, the requested Party:
- (a) shall provide to the requesting Party copies of government records, documents or information in its possession that under its domestic law are available to the general public; and
 - (b) may, at its discretion, provide to the requesting Party in whole, in part or subject to such conditions as it deems appropriate, copies of any government records, documents or information in its possession that under its domestic law are not available to the general public.
24. Parties shall consider, as may be necessary, the possibility of concluding bilateral or multilateral agreements or arrangements that would serve the purposes of, give practical effect to, or enhance the provisions of this Article.
- dede part holde samråd med den anmodende part for å få vurdert om hjelp kan ytes på de vilkår og betingelser den anser som nødvendige. Dersom den anmodende part godtar hjelp på disse vilkårene, skal den rette seg etter vilkårene.
22. Ordinære kostnader forbundet med gjennomføringen av en anmodning skal bæres av den anmodede part med mindre de berørte partene blir enige om noe annet. Dersom det påløper eller vil påløpe betydelige eller ekstraordinære utgifter for å etterkomme anmodningen, skal partene holde samråd for å fastsette vilkårene for gjennomføringen av anmodningen, og hvordan kostnadene skal dekkes.
23. Når det fremmes en anmodning,
- a) skal den anmodede part gi den anmodende part gjenparter av registreringer, dokumenter eller opplysninger fra offentlige myndigheter som den er i besittelse av, og som etter nasjonal rett er tilgjengelige for allmennheten,
 - b) kan den anmodede part etter eget skjønn i sin helhet, delvis eller på de vilkår den finner hensiktsmessige, gi den anmodende part gjenparter av registreringer, dokumenter eller opplysninger fra offentlige myndigheter som den er i besittelse av, og som etter nasjonal rett ikke er tilgjengelige for allmennheten.
24. Partene skal etter behov vurdere muligheten for å inngå bilaterale eller multilaterale avtaler eller ordninger som tjener formålene i bestemmelsene i denne artikkel, gir dem virkning i praksis eller styrker dem.

Article 30

Extradition

1. This Article shall apply to the criminal offences established in accordance with Article 14 of this Protocol when:
 - (a) the person who is the subject of the request for extradition is located in the territory of the requested Party;
 - (b) the criminal offence for which extradition is sought is punishable under the domestic law of both the requesting Party and the requested Party; and
 - (c) the offence is punishable by a maximum period of imprisonment or other forms of deprivation of liberty of at least four years or by a more severe penalty or such lesser period as agreed by the Parties concerned

Artikkel 30

Utlevering

1. Denne artikkel får anvendelse på straffbare handlinger fastsatt i samsvar med artikkel 14 i denne protokoll
 - a) når den som er gjenstand for begjæringen om utlevering, befinner seg på territoriet til den anmodede part,
 - b) når lovbruddet som ligger til grunn for utleveringsbegjæringen, er straffbart etter nasjonal rett i både den anmodende part og den anmodede part,
 - c) når lovbruddet kan straffes med fengsel eller andre former for frihetsberøvelse i minst fire år eller med en strengere straff, med mindre de berørte parter er blitt enige om et kortere tidsrom i henhold til bilate-

- pursuant to bilateral and multilateral treaties or other international agreements.
2. Each of the criminal offences to which this Article applies shall be deemed to be included as an extraditable offence in any extradition treaty existing between Parties. The Parties undertake to include such offences as extraditable offences in every extradition treaty to be concluded between them.
 3. If a Party that makes extradition conditional on the existence of a treaty receives a request for extradition from another Party with which it has no extradition treaty, it may consider this Protocol as the legal basis for extradition in respect of any criminal offence to which this Article applies.
 4. Parties that do not make extradition conditional on the existence of a treaty shall recognize the criminal offences to which this Article applies as extraditable offences between themselves.
 5. Extradition shall be subject to the conditions provided for by the domestic law of the requested Party or by applicable extradition treaties, including, inter alia, conditions in relation to the minimum penalty requirement for extradition and the grounds upon which the requested Party may refuse extradition.
 6. Parties shall, subject to their domestic law, endeavour to expedite extradition procedures and to simplify evidentiary requirements relating thereto in respect of any criminal offences to which this Article applies.
 7. A Party in whose territory an alleged offender is present, if it does not extradite such person in respect of a criminal offence to which this Article applies solely on the ground that he or she is one of its nationals, shall, at the request of the Party seeking extradition, be obliged to submit the case without undue delay to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall take their decision and conduct their proceedings in the same manner as in the case of any other offence of a similar nature under the domestic law of that Party. The Parties concerned shall cooperate with each other, in particular on procedural and evidentiary aspects, to ensure the efficiency of such prosecution.
 8. Whenever a Party is permitted under its domestic law to extradite or otherwise surrender one of its nationals only upon the condition that the person will be returned to that Party to serve the sentence imposed as a result of the
- rale og multilaterale traktater eller andre internasjonale avtaler.
2. Hver av de straffbare handlingene denne artikkel får anvendelse på, skal i enhver utleveringsavtale som gjelder mellom partene, anses som et lovbrudd som kan medføre utlevering. Partene forplikter seg til å ta med lovbrudd som nevnt som lovbrudd som kan medføre utlevering, i enhver utleveringsavtale som inngås mellom dem.
 3. Dersom en part som gjør utlevering betinget av at det foreligger en avtale, mottar en begjæring om utlevering fra en annen part som den ikke har utleveringsavtale med, kan den anse denne protokoll som rettslig grunnlag for utlevering med hensyn til enhver straffbar handling denne artikkel får anvendelse på.
 4. Parter som ikke gjør utlevering betinget av at det foreligger en avtale, skal seg imellom betrakte straffbare handlinger som denne artikkel får anvendelse på, som lovbrudd som kan medføre utlevering.
 5. Utlevering er underlagt vilkår fastsatt i den anmodede parts nasjonale rett eller i gjeldende utleveringsavtaler, herunder blant annet vilkår med hensyn til den nedre strafferammen som kreves for å utlevere, og med hensyn til grunnlag den anmodede part kan avslå utlevering på.
 6. Partene skal, med forbehold for nasjonal rett, bestrebe seg på å påskynde utleveringsprosedyrer og på å forenkle tilhørende beviskrav med hensyn til alle straffbare handlinger denne artikkel får anvendelse på.
 7. Når en påstått lovbrøyer oppholder seg på en parts territorium, skal parten, dersom den ikke utleverer vedkommende for en straffbar handling denne artikkel får anvendelse på, ene og alene av den grunn at han eller hun er en av dens borgere, etter anmodning av den part som begjærer utlevering, være forpliktet til uten ugrunnet opphold å forelegge saken for sine ansvarlige myndigheter med sikte på straffeforfølgning. Vedkommende myndigheter skal treffe beslutning og behandle saken på samme måte som ved ethvert annet lovbrudd av liknende art etter partens nasjonale rett. De berørte parter skal samarbeide, særlig om rettergangs- og bevisaspekter, for å sikre at straffeforfølgningen er effektiv.
 8. Når en part etter nasjonal rett kan utlevere eller på annen måte overlevere en av sine borgere bare dersom personen blir tilbakeført til vedkommende part for å sone straffen som er idømt som følge av rettssaken eller saksbe-

trial or proceedings for which the extradition or surrender of the person was sought and that Party and the Party seeking the extradition of the person agree with this option and other terms that they may deem appropriate, such conditional extradition or surrender shall be sufficient to discharge the obligation set forth in paragraph 7.

9. If extradition, sought for purposes of enforcing a sentence, is refused because the person sought is a national of the requested Party, the requested Party shall, if its domestic law so permits and in conformity with the requirements of such law, upon application of the requesting Party, consider the enforcement of the sentence that has been imposed under the domestic law of the requesting Party or the remainder thereof.
 10. Any person regarding whom proceedings are being carried out in connection with any of the criminal offences to which this Article applies shall be guaranteed fair treatment at all stages of the proceedings, including enjoyment of all the rights and guarantees provided by the domestic law of the Party in the territory of which that person is present.
 11. Nothing in this Protocol shall be interpreted as imposing an obligation to extradite if the requested Party has substantial grounds for believing that the request has been made for the purpose of prosecuting or punishing a person on account of that person's sex, race, religion, nationality, ethnic origin or political opinions or that compliance with the request would cause prejudice to that person's position for any one of these reasons.
 12. Parties may not refuse a request for extradition on the sole ground that the offence is also considered to involve fiscal matters.
 13. Before refusing extradition, the requested Party shall, where appropriate, consult with the requesting Party to provide it with ample opportunity to present its opinions and to provide information relevant to its allegation.
 14. Parties shall seek to conclude bilateral and multilateral agreements or arrangements to carry out or to enhance the effectiveness of extradition. Where Parties are bound by an existing treaty or intergovernmental arrangement the corresponding provisions of that treaty or intergovernmental arrangement shall
- handlingen som ligger til grunn for begjæringen om utlevering eller overlevering av personen, og vedkommende part og den part som begjærer personen utlevert, er enige om denne muligheten og andre vilkår de eventuelt finner hensiktsmessige, skal betinget utlevering eller overlevering som nevnt være tilstrekkelig til å oppfylle forpliktelsen anført i nr. 7.
 9. Dersom det begjæres utlevering med sikte på fullbyrdelse av en dom og utlevering avslås fordi den som ønskes utlevert, er borger av den anmodede part, skal den anmodede part, dersom det er hjemmel for det i nasjonal rett, i samsvar med kravene nedfelt i rett som nevnt, og på begjæring av den anmodende part vurdere selv å sørge for fullbyrdelse av straffen som er idømt etter den anmodende parts nasjonale rett, eller det som gjenstår av soningstiden.
 10. Personer som straffeforfølges i forbindelse med en av de straffbare handlingene denne artikkel får anvendelse på, skal garanteres rettferdig behandling på alle trinn i straffeforfølgningen, og skal blant annet ha alle rettigheter og garantier som er fastsatt i nasjonal rett i den part som personen befinner seg på territoriet til.
 11. Ingen bestemmelse i denne protokoll skal fortolkes slik at den innebærer en forpliktelse til å utlevere dersom den anmodede part har gode grunner til å tro at begjæringen er blitt fremsatt i den hensikt å forfølge eller å straffe en person på grunn av kjønn, rase, religion, nasjonalitet, etnisk opprinnelse eller politiske meninger, eller at det å etterkomme begjæringen ville skade personens stilling av en av de nevnte årsakene.
 12. Partene kan ikke avslå en begjæring om utlevering ene og alene av den grunn at lovbruddet også anses for å dreie seg om skattemessige forhold.
 13. Før den anmodede part avslår en begjæring om utlevering, skal den eventuelt holde samråd med den anmodende part for å gi sistnevnte god tid til å legge fram sine synspunkter og gi opplysninger som er relevante for dens påstander.
 14. Partene skal søke å inngå bilaterale og multilaterale avtaler eller ordninger for å muliggjøre utlevering eller effektivisere utleveringsprosessen. Dersom partene er bundet av en eksisterende traktat eller mellomstatlig avtale, får de tilsvarende bestemmelsene i den aktuelle traktaten eller mellomstatlige avtalen anven-

apply unless the Parties agree to apply paragraph 1 to 13 in lieu thereof.

delse med mindre partene er enige om å anvende nr. 1 til 13 i stedet.

Article 31

Measures to ensure extradition

1. Subject to its domestic law and its extradition treaties, the requested Party may, upon being satisfied that the circumstances so warrant and are urgent and at the request of the requesting Party, take a person whose extradition is sought and who is present in its territory into custody or take other appropriate measures to ensure his or her presence at extradition proceedings.
2. Measures taken in accordance with paragraph 1 shall be notified, in conformity with national law, as appropriate and without delay, to the requesting Party.
3. Any person regarding whom the measures in accordance with paragraph 1 are being taken, shall be entitled to:
 - (a) communicate without delay with the nearest appropriate representative of the State of which that person is a national or, if that person is a stateless person, the State in the territory of which that person habitually resides; and
 - (b) be visited by a representative of that State.

Part VI: Reporting

Article 32

Reporting and exchange of information

1. Each Party shall submit to the Meeting of the Parties, through the Convention Secretariat, periodic reports on its implementation of this Protocol.
2. The format and content of such reports shall be determined by the Meeting of the Parties. These reports shall form part of the regular WHO Framework Convention on Tobacco Control reporting instrument.
3. The content of the periodic reports referred to in paragraph 1, shall be determined having regard, inter alia, to the following:
 - (a) information on legislative, executive, administrative or other measures taken to implement this Protocol;
 - (b) information, as appropriate, on any constraints or barriers encountered in the implementation of this Protocol and on the

Artikkel 31

Tiltak for å sikre utlevering

1. Med forbehold for nasjonal rett og sine utleveringstraktater kan den anmodede part, dersom den finner at forholdene gir grunnlag for det, og det haster, på begjæring av den anmodende part pågripe den som ønskes utlevert, og som oppholder seg på dens territorium, eller treffe andre hensiktsmessige tiltak for å sikre at han eller hun møter ved behandlingen av utleveringssaken.
2. Den anmodende part skal i samsvar med nasjonal rett på en passende måte og uten opphold underrettes om tiltak truffet i samsvar med nr. 1.
3. Personer som er gjenstand for tiltak truffet i samsvar med nr. 1, skal ha rett til
 - a) uten opphold å sette seg i forbindelse med den nærmeste hensiktsmessige representant for den stat vedkommende er borger av, eller, dersom vedkommende er statsløs, den stat som vedkommende til vanlig er bosatt på territoriet til,
 - b) å motta besøk av en representant for den aktuelle staten.

Del VI: Rapportering

Artikkel 32

Rapportering og utveksling av informasjon

1. Hver part skal gjennom konvensjonens sekretariat fremlegge periodiske rapporter for Partsmøtet om arbeidet med gjennomføringen av denne protokoll.
2. Rapportenes format og innhold skal fastsettes av Partsmøtet. Rapportene skal utgjøre en del av det ordinære rapporteringssystemet under WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader.
3. Innholdet i de periodiske rapportene nevnt i nr. 1 skal fastsettes slik at det tas hensyn til blant annet følgende:
 - a) informasjon om tiltak av lovgivningsmessig, iverksettende, administrativ eller annen art som er truffet for å gjennomføre denne protokoll,
 - b) informasjon, dersom det er aktuelt, om eventuelle begrensninger eller hindringer som vedkommende part har støtt på i arbeidet med å gjennomføre denne protokoll, og

- measures taken to overcome those barriers;
- (c) information, as appropriate, on financial and technical assistance provided, received, or requested for activities related to the elimination of illicit trade in tobacco products; and
- (d) the information specified in Article 20.

In those cases when relevant data are already being collected as part of the Conference of the Parties reporting mechanism, the Meeting of the Parties shall not duplicate these efforts.

4. The Meeting of the Parties, pursuant to Articles 33 and 36, shall consider arrangements to assist developing-country Parties and Parties with economies in transition, at their request, in meeting their obligations under this Article.
5. The reporting of information under those Articles shall be subject to national law regarding confidentiality and privacy. Parties shall protect, as mutually agreed, any confidential information that is reported or exchanged.

Part VII: Institutional arrangements and financial resources

Article 33

Meeting of the Parties

1. A Meeting of the Parties is hereby established. The first session of the Meeting of the Parties shall be convened by the Convention Secretariat immediately before or immediately after the next regular session of the Conference of the Parties following the entry into force of this Protocol.
2. Thereafter, regular sessions of the Meeting of the Parties shall be convened by the Convention Secretariat, immediately before or immediately after regular sessions of the Conference of the Parties.
3. Extraordinary sessions of the Meeting of the Parties shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Meeting or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to them by the Convention Secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.
4. The Rules of Procedure and the Financial Rules of the Conference of the Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco

om tiltak som er truffet for å overvinne disse hindringene,

- c) informasjon, dersom det er aktuelt, om økonomisk og teknisk assistanse som er gitt eller mottatt eller som det er anmodet om til aktiviteter for å motarbeide ulovlig handel med tobakksvarer, og
- d) informasjon som nærmere angitt i artikkel 20.

I de tilfeller der relevante data allerede er innsamlet som en del av Partskonferansens rapporteringssystem, skal Partsmøtet ikke gjenta det samme arbeidet.

4. Partsmøtet skal i henhold til artikkel 33 og 36 vurdere ordninger for på anmodning å hjelpe parter som er utviklingsland eller land med overgangsøkonomi, med å oppfylle sine forpliktelser etter denne artikkel.
5. Rapportering av informasjon etter disse artikler skal være underlagt nasjonal rett med hensyn til fortrolighet og personvern. Partene skal etter gjensidig overenskomst sørge for vern av all fortrolig informasjon som er gjenstand for rapportering eller utveksling.

Del VII: Institusjonelle ordninger og økonomiske ressurser

Artikkel 33

Partsmøte

1. Det opprettes herved et Partsmøte. Partsmøtets første møte skal sammenkalles av konvensjonens sekretariat umiddelbart før eller umiddelbart etter Partskonferansens nærmest følgende ordinære møte etter at denne protokoll er trådt i kraft.
2. Deretter skal konvensjonens sekretariat sammenkalle Partsmøtet til ordinære møter umiddelbart før eller umiddelbart etter Partskonferansens møter.
3. Partsmøtet skal holde ekstraordinære møter når det måtte finne dette nødvendig, eller når en part ber om det skriftlig, forutsatt at anmodningen får støtte fra minst en tredel av partene innen seks måneder etter at den er blitt formidlet til dem av konvensjonens sekretariat.
4. Forretningsordenen og de økonomiske reglene for Partskonferansen under WHO's rammekonvensjon om forebygging av

Control shall apply, *mutatis mutandis*, to the Meeting of the Parties unless the Meeting of the Parties decides otherwise.

5. The Meeting of the Parties shall keep under regular review the implementation of the Protocol and take the decisions necessary to promote its effective implementation.
6. The Meeting of the Parties shall decide on the scale and mechanism of the voluntary assessed contributions from the Parties to the Protocol for the operation of this Protocol as well as other possible resources for its implementation.
7. At each ordinary session, the Meeting of the Parties shall by consensus adopt a budget and workplan for the financial period until the next ordinary session, which shall be distinct from the WHO Framework Convention on Tobacco Control budget and workplan.

Article 34

Secretariat

1. The Convention Secretariat shall be the Secretariat of this Protocol.
2. The functions of the Convention Secretariat with regard to its role as the secretariat of this Protocol shall be to:
 - (a) make arrangements for sessions of the Meeting of the Parties and any subsidiary bodies as well as working groups and other bodies established by the Meeting of the Parties and provide them with services as required;
 - (b) receive, analyse, transmit and provide feedback to Parties concerned as needed and to the Meeting of the Parties on reports received by it pursuant to this Protocol and facilitate the exchange of information among Parties;
 - (c) provide support to the Parties, particularly developing country Parties and Parties with economies in transition, on request, in the compilation, communication, and exchange of information required in accordance with the provisions of this Protocol, and assistance in the identification of available resources to facilitate implementation of the obligations under this Protocol;
 - (d) prepare reports on its activities under this Protocol under the guidance of and for submission to the Meeting of the Parties;

tobakksskader skal gjelde tilsvarende for Partsmøtet, med mindre Partsmøtet vedtar noe annet.

5. Partsmøtet skal på regelmessig basis evaluere gjennomføringen av denne protokoll og treffe de beslutninger som er nødvendige for å få protokollen gjennomført på en effektiv måte.
6. Partsmøtet skal fastsette størrelsen av, og ordningen for, de frivillig fastsatte bidragene som partene i protokollen betaler for driften av protokollen, samt eventuelle andre ressurser for gjennomføringen av protokollen.
7. På hvert ordinære møte skal Partsmøtet ved konsensus vedta et budsjett og en arbeidsplan som skal gjelde for regnskapsperioden fram til neste ordinære møte, og som skal holdes atskilt fra budsjettet og arbeidsplanen for WHOs rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader.

Artikkel 34

Sekretariat

1. Konvensjonens sekretariat skal være sekretariatet for denne protokoll.
2. Konvensjonens sekretariat skal i rollen som sekretariat for denne protokoll ha følgende oppgaver:
 - a) å forberede møtene til Partsmøtet og eventuelle underliggende organer samt arbeidsgrupper og andre organer opprettet av Partsmøtet, og forsyne dem med de tjenester de trenger,
 - b) å motta rapporter i henhold til denne protokoll, analysere og videreformidle dem og gi tilbakemeldinger til berørte parter etter behov og til Partsmøtet, og legge til rette for utveksling av informasjon mellom partene,
 - c) å støtte parter som ber om det, særlig parter som er utviklingsland eller land med overgangsøkonomi, i arbeidet med å samle inn, formidle og utveksle den informasjon som kreves etter bestemmelsene i denne protokoll, og med å kartlegge tilgjengelige ressurser som kan lette oppfyllelsen av forpliktelser etter denne protokoll,
 - d) å utarbeide rapporter om sin virksomhet i forbindelse med denne protokoll, under Partsmøtets veiledning, og fremlegge disse for Partsmøtet,

- (e) ensure, under the guidance of the Meeting of the Parties, the necessary coordination with the competent international and regional intergovernmental organizations and other bodies;
 - (f) enter, under the guidance of the Meeting of the Parties, into such administrative or contractual arrangements as may be required for the effective discharge of its functions as secretariat to this Protocol;
 - (g) receive and review applications by intergovernmental and nongovernmental organizations wishing to be accredited as observers to the Meeting of the Parties, while ensuring that they are not affiliated with the tobacco industry, and present the reviewed applications to the Meeting of the Parties for its consideration; and
 - (h) perform other secretariat functions specified by this Protocol and such other functions as may be determined by the Meeting of the Parties.
- e) å sørge for nødvendig samordning med kompetente internasjonale og regionale mellomstatlige organisasjoner og andre organer, under Partsmøtets veiledning,
 - f) å inngå, under Partsmøtets veiledning, de administrative avtaler eller kontraktsfestede ordninger som måtte være nødvendige for at det skal kunne utføre sine funksjoner som sekretariat for denne protokoll på en effektiv måte,
 - g) å motta og gjennomgå søknader fra mellomstatlige og ikke-statlige organisasjoner som ønsker å bli akkreditert som observatører ved Partsmøtet, samtidig som det forvisser seg om at disse ikke har forbindelser til tobakksindustrien, og fremlegge de gjennomgåtte søknadene for Partsmøtet til vurdering,
 - h) å utføre andre sekretariatsfunksjoner som er angitt i denne protokoll, og andre liknende funksjoner som måtte bli fastsatt av Partsmøtet.

*Article 35***Relations between the meeting of the Parties and intergovernmental organizations**

In order to provide technical and financial cooperation for achieving the objective of this Protocol, the Meetings of the Parties may request the cooperation of competent international and regional intergovernmental organizations, including financial and development institutions.

*Article 36***Financial resources**

1. Parties recognize the important role that financial resources play in achieving the objective of this Protocol, and acknowledge the importance of Article 26 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control in achieving the objectives of the Convention.
2. Each Party shall provide financial support in respect of its national activities intended to achieve the objective of this Protocol, in accordance with its national plans, priorities and programmes.
3. Parties shall promote, as appropriate, the utilization of bilateral, regional, subregional and other multilateral channels to provide funding for strengthening the capacity of developing-country Parties and Parties with economies in

*Artikkel 35***Forbindelser mellom Partsmøtet og mellomstatlige organisasjoner**

For å få i stand et teknisk og finansielt samarbeid om realiseringen av formålet med denne protokoll kan Partsmøtet anmode om samarbeid med kompetente internasjonale og regionale mellomstatlige organisasjoner, herunder finansinstitusjoner og utviklingsinstitusjoner.

*Artikkel 36***Økonomiske ressurser**

1. Partene erkjenner den viktige rollen økonomiske ressurser spiller for realiseringen av formålet med denne protokoll, og understreker betydningen av artikkel 26 i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader for realiseringen av konvensjonens formål.
2. Hver part skal yte økonomisk støtte til nasjonale aktiviteter for å realisere formålet med denne protokoll, i samsvar med nasjonale planer, prioriteringer og programmer.
3. Partene skal, dersom det er hensiktsmessig, fremme bruk av bilaterale, regionale, subregionale og andre multilaterale kanaler med sikte på å skaffe finansiering for å styrke kapasiteten til parter som er utviklingsland eller

transition in order to meet the objectives of this Protocol.

4. Without prejudice to Article 18, Parties are encouraged, subject to national laws and policies and where appropriate, to use any confiscated proceeds of crime deriving from the illicit trade in tobacco, tobacco products and manufacturing equipment to achieve the objectives set out in this Protocol.
5. Parties represented in relevant regional and international intergovernmental organizations and financial and development institutions shall encourage these entities to provide financial assistance for developing-country Parties and for Parties with economies in transition to assist them in meeting their obligations under this Protocol, without limiting the rights of participation within these organizations.
6. Parties agree that:
 - (a) to assist Parties in meeting their obligations under this Protocol, all relevant potential and existing resources available for activities related to the objective of this Protocol should be mobilized and utilized for the benefit of all Parties, especially developing-country Parties and Parties with economies in transition; and
 - (b) the Convention Secretariat shall advise developing-country Parties and Parties with economies in transition, upon request, on available sources of funding to facilitate implementation of their obligations under this Protocol.
7. Parties may require the tobacco industry to bear any costs associated with a Party's obligations to achieve the objectives of this Protocol, in compliance with Article 5.3 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.
8. Parties shall endeavour, subject to their domestic law, to achieve self-financing of the implementation of the Protocol including through the levying of taxes and other forms of charges on tobacco products.

Part VIII: Settlement of disputes

Article 37

Settlement of disputes

The settlement of disputes between Parties concerning the interpretation or application of this Protocol is governed by Article 27 of the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

land med overgangsøkonomi, til å realisere formålene med denne protokoll.

4. Uten at bestemmelsene i artikkel 18 berøres, oppfordres partene, med forbehold for nasjonal rett og nasjonal politikk, og dersom det er hensiktsmessig, til å benytte alt inndratt økonomisk utbytte fra ulovlig handel med tobakk, tobakksvarer og produksjonsutstyr til å realisere formålene fastsatt i denne protokoll.
5. Parter som er representert i relevante regionale og internasjonale mellomstatlige organisasjoner og finans- og utviklingsinstitusjoner, skal oppfordre disse enhetene til å yte økonomisk bistand til parter som er utviklingsland og land med overgangsøkonomi, for å hjelpe dem med å oppfylle sine forpliktelser etter denne protokoll, uten at dette begrenser retten til medbestemmelse i disse organisasjonene.
6. Partene er enige om følgende:
 - a) For å hjelpe partene med å oppfylle sine forpliktelser etter denne protokoll, bør alle relevante potensielle og eksisterende ressurser som står til rådighet for aktiviteter forbundet med denne protokolls formål, mobiliseres og brukes til fordel for alle parter, særlig parter som er utviklingsland og land med overgangsøkonomi, og
 - b) Konvensjonens sekretariat skal etter anmodning gi råd til parter som er utviklingsland og land med overgangsøkonomi, om tilgjengelige finansieringskilder som kan gjøre det lettere for dem å oppfylle sine forpliktelser etter denne protokoll.
7. Partene kan kreve at tobakksindustrien dekker alle kostnader forbundet med en parts forpliktelser til å realisere formålene med denne protokoll, i samsvar med artikkel 5 nr. 3 i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader.
8. Partene skal, med forbehold for nasjonal rett, bestrebe seg på å gjøre gjennomføringen av denne protokoll selvfinansierende, herunder ved å legge avgifter på tobakksvarer og gjøre dem til gjenstand for andre former for beskatning.

Del VIII: Tvisteløsning

Artikkel 37

Tvisteløsning

Løsning av tvister mellom parter om fortolkningen eller anvendelsen av denne protokoll er underlagt artikkel 27 i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader.

Part IX: Development of the protocol*Article 38***Amendments to this Protocol**

1. Any Party may propose amendments to this Protocol.
2. Amendments to this Protocol shall be considered and adopted by the Meeting of the Parties. The text of any proposed amendment to this Protocol shall be communicated to the Parties by the Convention Secretariat at least six months before the session at which it is proposed for adoption. The Convention Secretariat shall also communicate proposed amendments to the signatories of this Protocol and, for information, to the Depositary.
3. The Parties shall make every effort to reach agreement by consensus on any proposed amendment to this Protocol. If all efforts at consensus have been exhausted and no agreement reached, the amendment shall as a last resort be adopted by a three-quarters majority vote of the Parties present and voting at the session. For purposes of this Article, "Parties present and voting" means Parties present and casting an affirmative or negative vote. Any adopted amendment shall be communicated by the Convention Secretariat to the Depositary, who shall circulate it to all Parties for acceptance.
4. Instruments of acceptance in respect of an amendment shall be deposited with the Depositary. An amendment adopted in accordance with paragraph 3 shall enter into force for those Parties having accepted it on the ninetieth day after the date of receipt by the Depositary of an instrument of acceptance by at least two thirds of the Parties.
5. The amendment shall enter into force for any other Party on the ninetieth day after the date on which that Party deposits with the Depositary its instrument of acceptance of the said amendment.

*Article 39***Adoption and amendment of annexes to this Protocol**

1. Any Party may make proposals for an annex to this Protocol and may propose amendments to annexes to this Protocol.
2. Annexes shall be restricted to lists, forms and any other descriptive material relating to procedural, scientific, technical or administrative matters.

Del IX: Utvikling av protokollen*Artikkel 38***Endringer av protokollen**

1. Enhver part kan foreslå endringer i denne protokoll.
2. Endringer i denne protokoll skal drøftes og vedtas av Partsmøtet. Teksten til alle forslag til endring av denne protokoll skal sendes til partene av konvensjonens sekretariat minst seks måneder før det møtet der endringen foreslås vedtatt. Konvensjonens sekretariat skal også sende forslag til endringer til protokollens signatarer samt til depositaren til underretning.
3. Partene skal gjøre alt de kan for å komme til samstemmig enighet om ethvert forslag til endring av denne protokoll. Dersom alle muligheter er prøvd, og det ikke er oppnådd konsensus, skal endringsforslaget som en siste utvei vedtas med tre firedelers flertall blant de parter som er til stede og avgir stemme på møtet. Med «partene som er til stede og avgir stemme» menes ved bruk av denne artikkel parter som er til stede og avgir stemme for eller mot. Konvensjonens sekretariat skal oversende enhver vedtatt endring til depositaren, som skal sende den til samtlige parter for godtakelse.
4. Godtakelsesdokumenter for en endring skal deponeres hos depositaren. En endring vedtatt i samsvar med nr. 3 i denne artikkel skal for de parter som har godtatt den, tre i kraft nitti dager etter den dag depositaren har mottatt et godtakelsesdokument fra minst to tredeler av partene.
5. Endringen skal for enhver annen part tre i kraft nitti dager etter den dag vedkommende part har deponert sitt godtakelsesdokument for nevnte endring hos depositaren.

*Artikkel 39***Vedtakelse og endring av vedlegg til protokollen**

1. Enhver part kan fremsette forslag om et vedlegg til denne protokoll og kan foreslå endringer i vedlegg til denne protokoll.
2. Vedlegg skal være begrenset til fortegnelser, skjemaer og annet materiell av beskrivende art som berører prosedyrespørsmål eller vitenskapelige, tekniske eller administrative spørsmål.

- Annexes to this Protocol and amendments thereto shall be proposed, adopted and enter into force in accordance with the procedure set forth in Article 38.

Part X: Final provisions

Article 40

Reservations

No reservations may be made to this Protocol.

Article 41

Withdrawal

- At any time after two years from the date on which this Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from the Protocol by giving written notification to the Depositary.
- Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depositary of the notification of withdrawal or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.
- Any Party that withdraws from the WHO Framework Convention on Tobacco Control shall also be considered as having withdrawn from this Protocol, with effect as of the date of its withdrawal from the WHO Framework Convention on Tobacco Control.

Article 42

Right to vote

- Each Party to this Protocol shall have one vote, except as provided for in paragraph 2.
- Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their Member States that are Parties to the Protocol. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its Member States exercises its right, and vice versa.

Article 43

Signature

The Protocol shall be open for signature by all Parties to the WHO Framework Convention on Tobacco Control at World Health Organization Headquarters in Geneva from 10 to 11 January 2013, and thereafter at United Nations Headquarters in New York until 9 January 2014.

- Vedlegg til denne protokoll og endringer av disse skal foreslås, vedtas og tre i kraft i samsvarende med fremgangsmåten nevnt i artikkel 38.

Del X: Sluttbestemmelser

Artikkel 40

Forbehold

Det kan ikke tas forbehold til denne protokoll.

Artikkel 41

Oppsigelse

- En part kan på et hvilket som helst tidspunkt etter at det er gått to år fra den dag denne protokoll trådte i kraft for vedkommende part, si opp protokollen ved skriftlig underretning til depositaren.
- Oppsigelse som nevnt trer i kraft ett år etter den dag depositaren mottok underretningen om oppsigelsen, eller på et senere tidspunkt som eventuelt er angitt i underretningen om oppsigelsen.
- Enhver part som sier opp WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader, skal også anses for å ha sagt opp denne protokoll, med virkning fra datoen for partens oppsigelse av WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader.

Artikkel 42

Stemmerett

- Hver part i denne protokoll skal ha én stemme, med unntak av det som er fastsatt i nr. 2.
- Regionale organisasjoner for økonomisk integrasjon skal i spørsmål som ligger innenfor deres kompetanse, utøve sin stemmerett med det antall stemmer som tilsvarer det antall av deres medlemsstater som er part i protokollen. En slik organisasjon skal ikke utøve sin stemmerett dersom noen av dens medlemsstater utøver sin rett, og omvendt.

Artikkel 43

Undertegning

Protokollen skal være åpen for undertegning for alle parter i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader ved WHO's hovedkontor i Genève fra 10. til 11. januar 2013 og deretter ved De forente staters hovedsete i New York til 9. januar 2014.

*Article 44***Ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession**

1. This Protocol shall be subject to ratification, acceptance, approval or accession by States and to formal confirmation or accession by regional economic integration organizations that are Party to the WHO Framework Convention on Tobacco Control. It shall be open for accession from the day after the date on which the Protocol is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession shall be deposited with the Depositary.
2. Any regional economic integration organization that becomes a Party without any of its Member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Protocol. In the case of organizations one or more of whose Member States is a Party, the organization and its Member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Protocol. In such cases, the organization and the Member States shall not be entitled to exercise rights under this Protocol concurrently.
3. Regional economic integration organizations shall, in their instruments relating to formal confirmation or in their instruments of accession, declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Protocol. These organizations shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification to the extent of their competence.

*Article 45***Entry into force**

1. This Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval, formal confirmation or accession with the Depositary.
2. For each Party to the WHO Framework Convention on Tobacco Control that ratifies, accepts, approves or formally confirms this Protocol or accedes thereto after the conditions set out in paragraph 1 for entry into force have been fulfilled, this Protocol shall enter into force on the ninetieth day following the date of deposit of its instrument of ratification, acceptance, approval, accession or formal confirmation.

*Artikkel 44***Ratifikasjon, godtakelse, godkjenning, formell stadfesting eller tiltredelse**

1. Denne protokoll skal ratifiseres, godtas, godkjennes eller tiltres av stater, og stadfestes formelt eller tiltres av regionale organisasjoner for økonomisk integrasjon som er part i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader. Den skal være åpen for tiltredelse fra dagen etter den dag undertegningsperioden utløper. Ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings-, formelle stadfestings- eller tiltredelsesdokumenter skal deponeres hos depositaren.
2. Enhver regional organisasjon for økonomisk integrasjon som blir part uten at noen av dens medlemsstater er part, er bundet av alle forpliktelser etter denne protokoll. Med hensyn til organisasjoner der én eller flere av medlemsstatene er part, treffer organisasjonen og dens medlemsstater avgjørelse om deres respektive ansvar for å oppfylle sine forpliktelser etter denne protokoll. I slike tilfeller har organisasjonen og medlemsstatene ikke rett til parallelt å utøve rettigheter etter denne protokoll.
3. Regionale organisasjoner for økonomisk integrasjon skal i sine dokumenter for formell stadfesting eller i sine tiltredelsesdokumenter angi omfanget av sin kompetanse med hensyn til spørsmål som reguleres av denne protokoll. Organisasjonene skal også informere depositaren, som i sin tur skal informere partene, om eventuelle vesentlige endringer i deres kompetanse.

*Artikkel 45***Ikrafttredelse**

1. Denne protokoll trer i kraft den nittiende dag etter at det førtiende dokument for ratifikasjon, godtakelse, godkjenning, formell stadfesting eller tiltredelse er deponert hos depositaren.
2. For hver part i WHO's rammekonvensjon om forebygging av tobakksskader som ratifiserer, godtar, godkjenner eller formelt stadfester denne protokoll eller tiltrer den etter at vilkårene for ikrafttredelse angitt i nr. 1 er oppfylt, trer denne protokoll i kraft den nittiende dag etter den dag den har deponert sitt ratifikasjons-, godtakelses-, godkjennings-, tiltredelses- eller formelle stadfestingsdokument.

3. For the purposes of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by States Members of that organization.

Article 46

Depositary

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Protocol.

Article 47

Authentic texts

The original of this Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. Ved anvendelsen av denne artikkel skal dokumenter deponert av en regional organisasjon for økonomisk integrasjon ikke medregnes i tillegg til de dokumenter som allerede er deponert av stater som er medlemmer av organisasjonen.

Artikkel 46

Depositar

De forente nasjoners generalsekretær skal være depositar for denne protokoll.

Artikkel 47

Gyldige tekster

Originaleksemplaret av denne protokoll, som foreligger på arabisk, engelsk, fransk, kinesisk, russisk og spansk, med samme gyldighet for hver av tekstene, skal deponeres hos De forente nasjoners generalsekretær.

